

ÅRSBERETNING
for
1999

Pengeinstitutankenævnet

ÅRSBERETNING
for
1999

København
marts 2000

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Formandens bemærkninger	5
2.	Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere	7
3.	Ankenævnets kompetence	9
4.	Statistik	11
5.	Bank- og sparekasselovens § 41.....	13
6.	Udvalgte kendelser	22

Bilag:

Ankenævnets vedtægter	59
-----------------------------	----

1. Formandens bemærkninger

Som det fremgår af de statistiske oplysninger i årsberetningens afsnit 4, steg antallet af modtagne klager i årene frem til 1994, hvor det med 844 modtagne klager nåede sit hidtil højeste niveau. I de følgende år faldt antallet af modtagne klager, således at det med 461 i 1998 nåede sit hidtil laveste niveau. I 1999 steg antallet igen noget, nemlig til 529, hvilket er ca. 15% flere end i 1998. Uanset denne stigning, som der vist ikke kan gives nogen speciel forklaring på, må niveauet fortsat siges at være bemærkelsesværdigt lavt set i lyset af antallet af kunder, engagementer og enkelttransaktioner. Det forekommer berettiget at tage dette som et tegn på rigtigheden af den tidligere formands udtalelse i årsberetningen for 1989 om, "at vi her i landet har en pengeinstitutsektor, der generelt er velfungerende og optræder reelt i forhold til sine kunder". Som nævnt i de nærmest forudgående årsberetninger kan en anden del af forklaringen nok søges i, at Ankenævnets praksis har gjort det muligt at løse en væsentlig del af klagerne internt i de enkelte pengeinstitutter eller at forebygge, at tvister overhovedet opstår.

Som det fremgår af de statiske oplysninger, fik klagerne helt eller delvis medhold i 96 af de i alt 352 sager, som i 1999 var til behandling i selve nævnet, eller i 27% af disse sager. Dette ligger på det sædvanlige niveau. Ved vurderingen må det tages i betragtning, at klagerne også har fået helt eller delvis medhold i de 128 sager, som er registreret som opfyldt/forligt under sagens behandling ved nævnets sekretariat. I de i alt 509 sager, som blev afsluttet i 1999, fik klagerne således samlet helt eller delvis medhold i 224 sager, dvs. i 44% af sagerne. Det bør dog nok yderligere tilføjes, at "delvis medhold" ikke helt sjældent dækker over, at klageren får medhold på et i forhold til klagen som helhed forholdsvis ubetydeligt punkt.

Antallet af klager vedrørende kautionsforpligtelser har gennem alle årene været betydeligt. Allerede i årsberetningen for 1989 anførte den daværende formand, at der ofte var tale om familiemedlemmer i den ældre aldersklasse med en beskeden økonomi, og han henstillede til pengeinstitutterne at udvise tilbageholdenhed med at modtage kaution i disse tilfælde. Erfaringerne fra Ankenævnet gennem de følgende 10 år giver ikke anledning til at revidere billedet af den typiske klager i kautionssager eller til at undlade en gentagelse af den tidligere formands henstilling. Det er med mellemrum blevet fremført, at pengeinstitutterne i betydeligt omfang har begrænset anvendelsen af privat kaution, men dette afspejles i hvert fald ikke på mærkbar måde i Ankenævnet.

Klagerne vedrørende kautionsforpligtelser angår et bredt spektrum af problemer, hvoraf mange må karakteriseres som relativt vanskelige bevismæssigt og/eller juridisk. Det drejer sig eksempelvis om generelle eller specielle forudsætninger for påtagelsen af kautionsforpligtelsen, herunder om anvendelsen af provenuet af det kau-

tionssikrede lån, om kautionsforpligtelsens omfang og om forholdet mellem kautionsforpligtelsen og pant stillet af skyldneren selv.

Et forhold, som ofte giver anledning til klage, er pengeinstituttets manglende overholdelse af bestemmelsen i bank- og sparekasselovens § 41, hvorefter pengeinstituttet ved skyldnerens misligholdelse skal give underretning herom til kautionisten inden 6 måneder. Herom udtalte nævnets tidligere formand i årsberetningen fra 1991, at man på baggrund af de klager, der forelægges for Ankenævnet, får det indtryk, at denne underretningspligt ofte forsømmes. Han fandt derfor grund til at henstille, at pengeinstitutterne drager omsorg for, at den nævnte lovbestemmelse nøje efterleves. Også denne henstilling er der beklageligvis anledning til at gentage. Det burde med den teknik, der i dag står til rådighed, være relativt enkelt at indføre procedurer, som sikrer, at der gives underretning til kautionister i overensstemmelse med bank- og sparekasselovens § 41 eller – bedre – på et tidligere tidspunkt end krævet efter loven. Erfaringerne fra Ankenævnet peger imidlertid i retning af, at der yderligere er behov for en lovgivningsmæssig opstramning af § 41, herunder med hensyn til virkningen af, at underretningspligten ikke iagttages. Herom henvises til årsberetningens afsnit 5.

2. Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere

Pengeinstitutankenævnet blev stiftet i 1988 af Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening (nu Finansrådet - Danske Pengeinstitutters Forening), Sammenlutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet. Nævnet påbegyndte sin virksomhed den 1. august 1988.

Ankenævnet er i medfør af forbrugerklagenævnslovens § 12, stk. 2, godkendt af Forbrugerklagenævnet til at behandle klager i overensstemmelse med § 2 i sine vedtægter, jf. nærmere nedenfor. Ankenævnets vedtægter er optrykt som bilag til årsberetningen.

Ankenævnets formand er højesteretsdommer, dr. jur. Peter Blok. Næstformænd er retspræsident Niels Waage, retten i Roskilde, og landsdommer Lars Lindenchrone Petersen, Østre Landsret.

Ankenævnets medlemmer er udpeget af Finansrådet (efter aftale med Sammenlutningen Danske Andelskasser) og af Forbrugerrådet. I den enkelte sags behandling deltager foruden formanden eller en næstformand to medlemmer udpeget af pengeinstitutsektoren og to medlemmer udpeget af Forbrugerrådet.

Ankenævnets medlemmer har i 1999 været følgende:

Udpeget af Finansrådet:

Chefjurist Karin Duerlund, Spar Nord Bankaktieselskab
Juridisk chef Peter Stig Hansen, Jyske Bank
Vicedirektør Niels Bolt Jørgensen, Unibank
Afdelingsdirektør Allan Pedersen, Den Danske Bank
Vicedirektør Bjarne Lau Pedersen, Kapital Service
Chefjurist Ole Reinholdt, Lokale Pengeinstitutter
Vicedirektør Erik Sevaldsen, Den Danske Bank
Underdirektør Ole Simonsen, Unibank

Udpeget af Forbrugerrådet:

Rådsmedlem Lisbeth Baastrup, Funktionærernes- og Tjenestemændenes Fællesråd
Afdelingschef Villy Dyhr, Forbrugerrådet (fra den 22. november 1999)
Rådsmedlem, cand.polit. Inge Frølich, Forbundet af Offentligt Ansatte
Cand.polit. Ole Just, Forbrugerrådet
Rådsmedlem Jette Kammer Jensen, AOF
Lic. scient. pol. et lic. merc. Peter Nedergaard, Forbrugerrådet (indtil 1. april 1999)
Civiløkonom Leif Nielsen

Direktør, cand. oecon. Jørn Ravn, Boligselskabet BSB
Cand. merc. jur. Mette Reissmann, Forbrugerrådet

Ankenævnets sekretariat har i 1999 beskæftiget følgende medarbejdere:

Sekretariatschef, cand. jur. Henrik Davidsen
Fuldmægtig, cand. jur. Heidi Egger
Sekretær Ulla Dam-Amby
Sekretær Heidi Due

3. Ankenævnets kompetence

Som nævnt ovenfor er Ankenævnet oprettet i medfør af forbrugerklagenævnsloven.

Bestemmelserne om Ankenævnets kompetence findes i vedtægternes §§ 2-5 og 7.

Efter § 2, stk. 1, behandler Ankenævnet klager over "danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber". Ankenævnet er også kompetent til at behandle klager over pengeinstitutter, der ikke er medlem af nogen af stifterorganisationerne, hvilket gælder visse mindre sparekasser og andelskasser. Ankenævnets kompetence omfatter ikke pengeinstitutter, der er hjemmehørende i Grønland og på Færøerne. Klager over grønlandske pengeinstitutter kan indbringes for Forbrugerklageudvalget, Grønlands Hjemmestyre. Med hensyn til datterselskaber af danske pengeinstitutter kan det nævnes, at Ankenævnet behandler klager over bl.a. finansieringsselskaber. Nævnet kan tilige behandle klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter. Også udenlandske filialer af danske pengeinstitutter må som udgangspunkt anses for omfattet af Ankenævnets kompetence, medens dette derimod ikke gælder udenlandske datterselskaber af danske pengeinstitutter.

Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold, jf. § 2, stk. 2. Klager fra erhvervsdrivende kan dog behandles, såfremt de ikke adskiller sig væsentligt fra klager vedrørende private kundeforhold. Efter Ankenævnets faste praksis behandler man ikke klager fra aktie- eller anpartsselskaber.

En betingelse for Ankenævnets kompetence, som ikke er nævnt i vedtægterne, men som følger af sammenhængen med forbrugerklagenævnsloven, er, at klagen skal angå en konkret formueretlig tvist. Dette indebærer, at forespørgsler og klager af anden art, herunder om tilsidesættelse af god pengeinstitutpraksis, ikke realitetsbehandles, medmindre der foreligger en naturlig sammenhæng med en konkret formueretlig tvist.

Finanstilsynet, som indtil Ankenævnets etablering behandlede klager over pengeinstitutter, behandler ikke længere klagesager, men vil fortsat besvare spørgsmål, der som led i forberedelsen af en retssag stilles med rettens godkendelse.

Efter vedtægternes § 5 kan Ankenævnet bl.a. ikke behandle klager vedrørende sager, som er afgjort ved endelig dom. Ankenævnet vil i reglen også afvise klager vedrørende sager, i hvilken en fogedret har truffet afgørelse.

Med hensyn til klager vedrørende sager, som verserer ved domstolene, gælder efter retsplejelovens § 361, at vedkommende ret på begæring kan træffe bestemmelse om sagens forelæggelse for Ankenævnet. En klage, der er indsendt af en part uden rettens tilladelse, vil blive afvist.

De i §§ 2-5 nævnte forhold påses af Ankenævnets sekretariat, som efter vedtægternes § 6 kan afvise klager, der af en af de nævnte grunde utvivlsomt falder uden for Ankenævnets kompetence.

Efter § 7 kan Ankenævnet - men ikke sekretariatet - afvise sager, der på grund af usikkerhed om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet. Såfremt en forsvarlig stillingtagen til sagen ville forudsætte en bevisførelse, som ikke kan ske for Ankenævnet, herunder navnlig parts- og vidneforklaringer, vil sagen blive afvist. Det sker relativt ofte, at Ankenævnet ser sig nødsaget til at afvise en sag af denne grund. Parternes afvigende opfattelse af et hændelsesforløb vil imidlertid ikke i sig selv afskære Ankenævnet fra at realitetsbehandle sagen under anvendelse af sædvanlige bevisbyrderegler, hvis man anser dette for forsvarligt.

4. Statistik

Antallet af modtagne klagesager har siden nævnets etablering den 1. august 1988 udviklet sig således:

1988:	278	1991:	622	1994:	844	1997:	466
1989:	498	1992:	678	1995:	607	1998:	461
1990:	530	1993:	711	1996:	501	1999:	529

Af de i 1999 modtagne 529 sager verserede ved årets udgang 176 sager. De resterende 353 sager, tillige med 156 af de pr. 1. januar 1999 verserende 160 sager indkommet i 1997 - 1998, eller i alt 509 sager blev færdigbehandlet i 1999.

Af de 509 behandlede sager bortfaldt 128 sager i medfør af vedtægternes § 8, stk. 4, om opfyldelse eller forlig. 29 sager blev afsluttet ved sekretariatets afvisning efter en eller flere af bestemmelserne i vedtægternes §§ 2-5 eller af ordensmæssige grunde (manglende indbetaling af gebyr m.v.).

Ankenævnet behandlede i alt 352 sager i 1999. Sagernes udfald fremgår af nedenfor gengivne skema, hvor tallene for 1992-98 er medtaget til sammenligning:

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Overført fra året før	217	232	263	425	374	185	159	160
Modtagne i året	678	711	844	607	501	466	461	529
Til behandling	895	943	1.107	1.032	875	651	620	689
Afsluttet ved kendelse:	451	432	413	450	530	372	325	352
Heraf:								
Klager fuldt medhold	54	45	42	41	46	44	33	26
Klager delvist medhold	78	80	93	84	95	75	58	70
Pengeinstituttet medhold	258	258	230	271	320	218	196	218
Afvist	61	49	48	54	69	35	38	38
Afsluttet af sekretariatet:	212	248	269	208	160	120	135	157
Heraf:								
Opfyldt/forligt	141	168	173	132	114	92	92	128
Afvist	71	80	96	76	46	28	43	29
I alt afsluttede:	663	680	682	658	690	492	460	509
Under forberedelse/afventer nævnsbehandling:	232	263	425	374	185	159	160	180

I de sager, der har været behandlet i 1999, har det indklagede pengeinstitut i 13 tilfælde givet underretning om, at det ikke ønsker at være bundet af en kendelse, som har givet klageren helt eller delvist medhold, jf. herved vedtægternes § 11, stk. 2. Af de 13 sager vedrører 7 sager spørgsmålet om størrelsen af rykkergebyr ved restance, overtræk o.l. (se side 30). Klagere har i 3 tilfælde begæret bistand til sagens indbringelse for domstolene, jf. forbrugerklagenævnslovens § 10, stk. 2.

5. Bank- og sparekasselovens § 41

Af Peter Blok

Bestemmelsen og den baggrund

For en kautionist er det vigtigt hurtigt at få underretning i tilfælde af, at skyldneren misligholder sin betalingsforpligtelse over for kreditor. En tidlig underretning gør det muligt for kautionisten at varetage sine interesser bedst muligt ved henvendelse til skyldneren med henblik på at formå denne til at betale, eventuelt med henblik på at opnå sikkerhed fra skyldneren, eller ved at indfri kautionen med henblik på at skaffe sig dækning for sit regreskrav mod skyldneren, medens denne stadig har midler. Jo længere tid, der går, efter at skyldneren har misligholdt over for kreditor, des vanskeligere vil det gennemgående blive for kautionisten at opnå dækning for et regreskrav mod skyldneren. Alligevel antages det, at der efter almindelige regler som udgangspunkt ikke påhviler kreditor nogen forpligtelse til at give kautionisten underretning om debtors misligholdelse.

Hvad angår kaution over for pengeinstitutter, er det imidlertid ikke nødvendigt at tage stilling til, om dette fortsat kan siges at være en dækkende beskrivelse af gældende ret. For kaution over for pengeinstitutter har lovgivningen nemlig gennem mange år indholdt en særregel, der pålægger pengeinstituttet en pligt til at underrette kautionisten om skyldnerens misligholdelse. Bestemmelsen, der i dag står i bank- og sparekasselovens § 41, har følgende ordlyd:

”Er der stillet kaution for lån ydet af et pengeinstitut, og udebliver låntager med hovedstol, afdrag eller renter, skal der inden 6 måneder efter de pågældende ydelsers forfaldsdag ved anbefalet brev gives meddelelse til enhver af kautionisterne eller den eller dem af disse, der er bemyndiget til at modtage meddelelsen på samtlige kautionisters vegne. Undladelse heraf medfører, at pengeinstituttet taber sit krav mod kautionisterne i det omfang, disses regreskrav mod låntageren er blevet forringet ved undladelsen.”

Bank- og sparekasselovens § 41 påberåbes ofte i sager om kaution, der forelægges for Pengeinstitutankenævnet. I det følgende vil der blive givet en oversigt over nævnets praksis med hovedvægten på de vigtigste fortolkningsspørgsmål, nævnet har taget stilling til, og en vurdering af, om bestemmelsen kan siges at opfylde sit formål.

Underretningspligtens anvendelsesområde og nærmere indhold

Bank- og sparekasselovens § 41 er ufravigelig. Det kan således ikke gyldigt aftales, at pengeinstituttet skal være fritaget for at give meddelelse om skyldnerens misligholdelse i overensstemmelse med bestemmelsen. Er der flere kautionister for samme gæld, kan de øvrige kautionister bemyndige én af kautionisterne til at modtage meddelelse på samtlige kautionisters vegne. En sådan bemyndigelse, som typisk vil

være indsat i pengeinstituttets interesse, og som i hvert fald tidligere var almindelig i pengeinstitutternes standarddokumenter, må – da ordningens gyldighed er forudsat i § 41 – som udgangspunkt accepteres, jf. Ankenævnets sager 12/1988 og 71/1988. Ordningen er dog ikke uden betænkeligheder, og det tilføjes da også i den førstnævnte afgørelse, at pengeinstituttet uanset en bemyndigelseserklæring efter omstændighederne, navnlig i tilfælde af konstant eller længerevarende misligholdelse fra skyldnerens side, bør underrette også de øvrige kautionister.

Efter ordlyden omfatter bank- og sparekasselovens § 41 alene tilfælde af misligholdelse fra skyldnerens side (faktisk henstand), derimod ikke tilfælde, hvor der ved aftale mellem pengeinstituttet og skyldneren indrømmes denne henstand (kontraktsmæssig henstand). Indeholder kautionsaftalen en bestemmelse om, at pengeinstituttet er berettiget til at indrømme skyldneren henstand uden at indhente samtykke hertil fra kautionisten, må det dog antages, at pengeinstituttets udnyttelse af en sådan forhåndstilladelse er omfattet af § 41, således at der inden 6 måneder efter det tidspunkt, hvor den pågældende ydelse i henhold til den oprindelige aftale skulle have været betalt, skal gives kautionisten meddelelse om den indrømmede henstand. I de – vistnok ofte forekommende – tilfælde, hvor kautionsdokumentet indeholder en forhåndstilladelse til at yde henstand, bliver det derfor uden betydning, om der i det konkrete tilfælde er tale om misligholdelse eller aftalt henstand.

Indeholder kautionsdokumentet ikke en forhåndstilladelse, må pengeinstituttet ikke indrømme skyldneren henstand uden i det enkelte tilfælde at indhente kautionistens tilladelse hertil. Det antages i litteratur og retspraksis, at kreditors forsømmelse af denne pligt medfører, at kautionistens forpligtelse nedsættes med de ydelser, for hvilke der er indrømmet henstand, medmindre kreditor godtgør, at henstanden ikke har forringet kautionistens regresmuligheder. I dette tilfælde påhviler bevisbyrden således pengeinstituttet, medens bevisbyrden påhviler kautionisten i de tilfælde, der er omfattet af bank- og sparekasselovens § 41, jf. nærmere nedenfor.

Ved kaution for et almindeligt lån med aftalt afdragsordning indebærer § 41, at der, hvis en ydelse udebliver – eventuelt fordi pengeinstituttet har indrømmet henstand med ydelsen i henhold til en forhåndstilladelse hertil – skal gives kautionisten meddelelse om udeblivelsen senest 6 måneder efter det tidspunkt, hvor ydelsen skulle have været betalt. Berigtiges restancen inden udløbet af 6 måneders fristen, bortfalder pengeinstituttets underretningspligt. Hvis skyldneren undlader at betale eksempelvis 3 månedlige ydelser, men derefter genoptager den løbende betaling af ydelser, kunne forholdet betragtes på den måde, at de ældste restancer løbende blev betalt inden udløbet af 6 måneders fristen, således at der ikke opstod nogen pligt for pengeinstituttet til at give kautionisten underretning. Ankenævnet har imidlertid fortolket bestemmelsen således, at underretningspligten under alle omstændigheder indtræder, hvis skyldneren permanent har været i restance gennem en sammenhængende periode på 6 måneder, uanset om skyldneren har foretaget indbetalinger efter det tids-

punkt, da restance først opstod, jf. sagerne 576/1992 og 960088. Der gælder således ikke en regel om, at der først skal gives meddelelse, hvis skyldneren er i restance med et beløb svarende til 6 måneders ydelser. Noget andet er, at kautionisten altid risikerer, at skyldneren er i restance med et beløb af denne størrelse, før han modtager meddelelse om misligholdelsen.

Når pengeinstituttet har givet kautionisten underretning om, at lånet er i restance, er pligten efter § 41 opfyldt, og pengeinstituttet har ikke pligt til at give ny underretning om forøgelse af restancen. Berigtiger skyldneren en restance, efter at pengeinstituttet har givet kautionisten meddelelse om denne, skal pengeinstituttet give meddelelse til kautionisten i overensstemmelse med § 41, såfremt skyldneren på ny kommer i restance, jf. sag 950056. Dette må formentlig gælde, selv om kautionisten ikke var bekendt med, at den første restance var berigtiget. Opsiges et lån på grund af misligholdelse, men indgås der derefter med kautionistens deltagelse en ny afviklingsaftale, skal pengeinstituttet give kautionisten underretning efter § 41 i tilfælde af, at den ny afviklingsaftale misligholdes, jf. sag 960077.

Er der tale om kaution for en kassekredit, og er det aftalt, at denne skal nedskrives på bestemte tidspunkter eller skal indfries på et bestemt tidspunkt, følger det direkte af ordlyden af bank- og sparekasselovens § 41, at der skal gives meddelelse til kautionisten inden 6 måneder, hvis den aftalte nedskrivning eller indfrielse ikke finder sted.

I litteraturen er der delte meninger om, hvorvidt § 41 tillige finder anvendelse ved et ubevilget overtræk på en kassekredit, og der er så vidt ses ikke taget stilling hertil i retspraksis. Pengeinstitutankenævnet har besvaret spørgsmålet bekræftende, idet det er nævnets faste praksis, at pengeinstituttet har pligt til at give underretning til kautionisten efter § 41 eller dennes analogi, når der har været et ubevilget overtræk på kassekreditten gennem en sammenhængende periode på 6 måneder, jf. sagerne 208/1991, 49/1992, 258/1992, 523/1993, 147/1994, 970159, 980258 og 990052. Synspunktet har været, at skyldneren til enhver tid har pligt til at indfri et ubevilget overtræk, og at der derfor foreligger misligholdelse af en betalingsforpligtelse vedrørende kassekreditten. Hertil kommer, at ubevilget overtræk på en kassekredit typisk er udtryk for, at skyldneren har økonomiske problemer, og at reale grunde derfor taler for underretningspligt. Nævnet har derimod ikke lagt afgørende vægt på, at kautionisten efter almindelige regler kun hæfter for kassekredittens maksimum, eventuelt med tillæg af renter. Det er derfor også anset for uden betydning, om overtrækket skyldes rentetilskrivning eller andre debiteringer (cfr. dog sag 258/1992).

Efter almindelige regler kan pengeinstituttet yde yderligere lån og kreditter til skyldneren uden at indhente samtykke hertil fra kautionisten og uden at underrette denne herom. Da et bevilget overtræk på en kassekredit må sidestilles med en yderligere kredit, kan underretningspligten efter bank- og sparekasselovens § 41 ikke antages

at omfatte et bevilget overtræk. Dette indebærer, at der heller ikke er underretningspligt, hvis et ubevilget overtræk konverteres til en bevilget overtræk inden 6 måneders fristens udløb.

Kassekreditkontrakter indeholder i reglen en bestemmelse om kredittens (foreløbige) løbetid og om, at kreditten skal genforhandles ved løbetidens udløb. En sådan klausul kan ikke sidestilles med en bestemmelse om, at kreditten skal indfries på det pågældende tidspunkt. Den omstændighed, at kreditten videreføres uændret efter udløbet af den første periode, kan derfor ikke indebære, at der skal gives underretning til kautionisten efter bank- og sparekasselovens § 41, jf. sagerne 208/1991, 49/1992 og 523/1993, se også sag 950435 vedrørende en bestemmelse i et frivilligt forlig om, at betalingsvilkårene skulle genforhandles på et angivet senere tidspunkt.

I sag 147/1994 havde klageren kautioneret med 50.000 kr. for enhver forpligtelse, som hans søn måtte få over for pengeinstituttet. Ankenævnets flertal fandt, at pengeinstituttet havde tilsidesat sin forpligtelse efter bank- og sparekasselovens § 41 ved ikke at give klageren underretning om et langvarigt overtræk på sønnens kassekredit. Flertallet fandt således, at § 41 også finder anvendelse, når kautionsforpligtelsen har karakter af en såkaldt alskyldserklæring. Mindretallet (pengeinstitutternes repræsentanter) udtalte derimod, at § 41 efter deres opfattelse kun gælder, når der er tale om kaution for et eller flere bestemte engagementer.

Der kan ikke være tvivl om, at § 41 også finder anvendelse ved begrænset kaution, herunder begrænset kaution for et bestemt lån eller en bestemt kredit, eksempelvis i et tilfælde, hvor kautionisten hæfter med 50.000 kr. for et lån på 100.000 kr.

Det er i retspraksis og litteratur antaget, at bank- og sparekasselovens § 41 ikke kan anvendes analogt ved pant for tredjemands gæld over for et pengeinstitut, hvilket derfor også er lagt til grund af Ankenævnet, jf. sag 82/1992. Det antages dog samtidig, at det almindelige princip om omsorgspligt over for en aftalepart kan føre til, at kreditor efter omstændighederne vil være forpligtet til at underrette pantsætteren om skyldnerens misligholdelse. Det er imidlertid usikkert, hvad der nærmere kan indlægges heri. Det må derfor tilrådes pengeinstitutterne, at de for at være på den sikre side følger principperne i bank- og sparekasselovens § 41 også ved pant for tredjemands gæld.

§ 41 foreskriver, at meddelelsen skal gives ved anbefalet brev. Dette indebærer, at det i tilfælde, hvor kautionisten benægter at have modtaget en meddelelse, der er sendt ved almindeligt brev, i almindelighed må lægges til grund, at meddelelsen ikke er modtaget af kautionisten og herefter ikke kan tillægges betydning, jf. sagerne 66/1989, 576/1992, 950056 og 970321. Hvis kautionisten ikke bestrider at have modtaget en meddelelse, der er sendt ved almindeligt brev, kan det omvendt ikke tillægges betydning, at den ikke som foreskrevet et sendt anbefalet, jf. sagerne 452/1991

og 950129. At kautionisten er bekendt med skyldnerens økonomiske problemer, frigtager i princippet ikke pengeinstituttet for at give underretning efter § 41, jf. sag 87/1989, men gør det vanskeligt for kautionisten at hævde, at den manglende underretning har forringet hans regresmuligheder.

Virkningen af, at underretningspligten ikke overholdes

Undladelse af at give meddelelse som foreskrevet i bank- og sparekasselovens § 41, 1. pkt., medfører ifølge 2. pkt., "at pengeinstituttet taber sit krav over for kautionisterne i det omfang, disses regreskrav mod låntageren er blevet forringet ved undladelsen." Bestemmelsen tager – ligesom 1. pkt. – rent sprogligt udgangspunkt i en situation, hvor der er flere kautionister, men den gælder naturligvis tilsvarende, hvor der alene er én kautionist. Bestemmelsen forudsætter, at der skal foretages en sammenligning mellem skyldnerens økonomiske stilling på det tidspunkt, hvor underretning senest skulle være givet, og hans økonomiske stilling på det tidspunkt, hvor underretning faktisk blev givet.

Kan man – som det ikke helt sjældent er tilfældet – uden større tvivl lægge til grund, at fyldestgørelse hos skyldneren for kautionistens regreskrav var udelukket på begge tidspunkter, har den manglende underretning ikke forringet kautionistens muligheder for at gennemføre regres. Det samme gælder, hvis det må lægges til grund, at et regreskrav kunne gennemføres på det tidspunkt, hvor underretning blev givet, men denne situation foreligger sjældent. I alle andre situationer pålægger § 41 domstolene og Ankenævnet at foretage en i reglen meget vanskelig og i nogle tilfælde nærmest umulig bevisvurdering. Det er i sig selv vanskeligt på hypotetisk grundlag at vurdere, om en skyldners økonomi er så dårlig, at det ikke er muligt at opnå fyldestgørelse for et krav af en bestemt størrelse. Hertil kommer, at det kan være vanskeligt at skaffe pålidelige oplysninger om skyldnerens økonomi på de relevante tidspunkter, som efter omstændighederne kan ligge langt tilbage.

Som følge af bevisvurderingens vanskelighed er spørgsmålene om bevisbyrde og beviskrav af særlig betydning. Hvad angår bevisbyrden, synes det at følge af ordlyden af § 41, at det påhviler kautionisten at føre det fornødne bevis for, at hans regresmuligheder er blevet forringet. Selv om der har hersket nogen usikkerhed herom i retspraksis og litteratur, må dette da også siges at være den almindelige opfattelse. At også Ankenævnet har lagt til grund, at bevisbyrden påhviler kautionisten, fremgår af udtryksmåden i en række afgørelser, hvor det siges, at det "ikke er sandsynliggjort", eller at der "ikke er grundlag for at antage", at kautionistens regresmuligheder er forringet som følge af den manglende underretning, jf. eksempelvis sagerne 950364, 960088, 980258 og 990052. Hvis pengeinstituttet havde bevisbyrden, måtte det jo være dette, der skulle sandsynliggøre eller antageliggøre, at den manglende underretning ikke havde forringet kautionistens regresmuligheder. Hvad angår beviskravet, indicerer udtryksmåderne "ikke er sandsynliggjort" og "ikke er grundlag for at

antage" efter traditionel juridisk sprogbrug, at der ikke stilles det samme strenge krav til bevisets styrke, som hvis udtrykkene "ikke er bevist" eller "ikke er godtgjort" havde været benyttet. De nævnte afgørelser er således udtryk for, at kautionisten efter nævnets opfattelse ikke havde ført det fornødne bevis, selv om kravene til bevisets styrke er moderate.

I mange tilfælde har Ankenævnet fundet, at en stillingtagen til, hvorvidt den manglende underretning kunne antages at have forringet kautionistens regresmuligheder, ville forudsætte en bevisførelse, herunder i form af parts- og vidneforklaringer, som ikke kunne finde sted for Ankenævnet, hvorfor der er sket afvisning i medfør af vedtægternes § 7, stk. 1, jf. eksempelvis sagerne 960077, 970321, 980221, 980255 og 980458. Antallet af disse tilfælde er så stort, at "afvisning på bevis" vist må siges at være det typiske udfald i sager, hvor en tilsidesættelse af underretningspligten efter bank- og sparekasselovens § 41 konstateres. Dette er utilfredsstillende, men det er en konsekvens af, at § 41 forudsætter en vanskelig bevisvurdering, sammenholdt med de begrænsede muligheder for bevisførelse for Ankenævnet.

Set i forhold til antallet af tilfælde, hvor en tilsidesættelse af meddelelsespligten efter bank- og sparekasselovens § 41 er blevet konstateret, må de tilfælde, hvor nævnet som konsekvens heraf har anset kautionsforpligtelsen for bortfaldet eller nedsat, siges at være meget beskedent. Dette må dog ses i lyset af det netop sagte om, at de fleste sager er blevet afvist i medfør af vedtægternes § 7, stk. 1.

I sag 113/1993, hvor der tillige var stillet pant af skyldnerne, ansås klagerne for fuldstændig frigjort for kautionsforpligtelsen, idet nævnet fandt det "antageliggjort, at klagernes muligheder for at få dækket et eventuelt regreskrav gennem realisering af sikkerheden er blevet væsentligt forringet ved indklagedes særdeles betydelige oversiddelse af fristen i bank- og sparekasselovens § 41."

I sagerne 235/1989 og 980430 havde skyldnerne undladt at betale en række ydelser, men havde derefter gennem en periode betalt de løbende ydelser, indtil de igen misligholdt betalingsforpligtelsen, og der herefter blev givet underretning til kautionisterne. Nævnet fandt – i den sidstnævnte sag med dissens – at kautionisternes forpligtelse som følge af den manglende underretning om den første misligholdelse burde nedsættes med de ydelser, som i forbindelse med denne ikke var blevet betalt, med tillæg af rente. Baggrunden for denne løsning var, at det bl.a. under hensyn til de senere betalte ydelser fandtes antageliggjort, at kautionisterne kunne have opnået betaling også af de manglende ydelser. Løsningen indebar, at kautionisterne blev stillet, som om lånet var blevet afviklet korrekt i tiden indtil den sidste misligholdelse. Den nævnte betragtning indgik også i afgørelsen i sag 576/1992, hvor nævnet foretog en skønsmæssig nedsættelse af kautionsforpligtelsen begrundet i en række forskellige forhold. I sagerne 347/1991 og 493/1993 havde pengeinstituttet som følge af en erkendt tilsidesættelse af § 41 selv tilbudt kautionisterne at stille dem, som om lånet var

blevet afviklet som aftalt, og spørgsmålet var, om klagerne kunne kræve yderligere nedsættelse af deres kautionsforpligtelse. Den førstnævnte sag blev afvist på bevis i medfør af vedtægternes § 7, stk. 1, medens det i den sidstnævnte sag ikke blev anset for sandsynliggjort, at klageren havde krav på større nedsættelse end tilbudt.

Forslag til ændringer af bestemmelsen

Set i forhold til den interesse, bank- og sparekasselovens § 41 tilsigter at tilgodese, dvs. kautionistens interesse i at få meddelelse om skyldnerens misligholdelse eller manglende betaling i øvrigt, rummer bestemmelsen to hovedproblemer.

For det første forekommer det temmelig klart, at den frist på 6 måneder, der er indrømmet pengeinstituttet, både er væsentligt længere end rimeligt set fra kautionistens synsvinkel og væsentligt længere end nødvendigt for at tilgodese pengeinstituttet og skyldneren. Ved en afvejning af interesserne på begge sider forekommer en frist på 3 måneder at være passende.

For det andet viser erfaringerne, at bestemmelsen i 2. pkt. om virkningen af, at pengeinstituttet ikke overholder fristen for underretning, i praksis ikke fungerer som en rimelig og effektiv sanktion. Selv om kravene til beviset for, at kautionistens regresmuligheder er forringet, ikke sættes højt, er det i praksis ofte vanskeligt for kautionisten at føre det nødvendige bevis. Hertil kommer, at bevisvurderingen ofte forudsætter en så omfattende bevisførelse, at tvister om spørgsmålet hverken kan løses udenretligt eller af Pengeinstitutankenævnet, men kun ved anlæggelse af retssag, og de færreste kautionister – i hvert fald de færreste private kautionister – vil binde an hermed i en situation, hvor udfaldet må vurderes som tvivlsomt.

Det kunne overvejes at ændre bevisbyrden, således at det pålagdes pengeinstituttet at sandsynliggøre, at kautionistens regresmuligheder ikke er blevet forringet. Dette ville gøre sanktionen noget mere effektiv, men ville ikke afhjælpe det væsentligste problem, som er, at den nødvendige bevisførelse ofte forudsætter, at kautionisten anlægger retssag.

Løsningen må derfor være at indføre en sanktion, som bevismæssigt er let at håndtere, og som ikke på samme måde som den gældende § 41 lægger op til et enten-eller. En nærliggende mulighed er at indføre den regel, at oversiddelse af fristen for underretning i alle tilfælde medfører, at kautionisten alene hæfter for det beløb, som skyldnerens gæld til pengeinstituttet ville have udgjort, såfremt skyldneren havde betalt alle ydelser rettidigt indtil det tidspunkt, som ligger 3 måneder forud for den faktiske underretning (det forudsættes herved, at fristen nedsættes til 3 måneder). Er skyldneren eksempelvis i restance med 8 måneders ydelser på det tidspunkt, hvor underretning gives, skal efter denne regel hæftelsen nedsættes med de 5 ældste

ydelser med tillæg af rente fra de tidspunkter, hvor disse ydelser skulle have været betalt.

En løsning af denne karakter er, som det fremgår af det foran anførte, ikke ganske ukendt inden for rammerne af den gældende bestemmelse, men den afgørende forskel er, at den foreslåede regel giver kautionisten et ubetinget krav på nedsættelse af kautionsforpligtelsen, medens løsningen efter den gældende regel alene kan nås på grundlag af en tabsvurdering. Reglen skulle ligesom den gældende § 41 ikke alene gælde ved misligholdelse, men også i tilfælde, hvor et pengeinstitut indrømmer skyldneren henstand i henhold til en forhåndstilladelse hertil. For kontraktsmæssig henstand uden samtykke fra kautionisten burde samtidig – uden for rammerne af den gældende § 41 – indføres den regel, at kautionisten alene hæfter for det beløb, gælden ville have udgjort, såfremt henstand ikke var givet. Ved kaution for en kassekredit vil den foreslåede regel indebære, at pengeinstituttet, hvis dette overhovedet kan gøre krav på renter ud over maksimum, under alle omstændigheder alene kan tillægge 3 måneders renter.

Den foreslåede regel kan måske umiddelbart forekomme lidt kompliceret, når den skal udtrykkes præcist. Den vil imidlertid være enkel at anvende i praksis. Også dens begrundelse er enkel: kautionisten har, så længe han ikke hører andet fra pengeinstituttet, en berettiget forventning om – og et berettiget krav på – at det beløb, han hæfter for, løbende nedsættes i overensstemmelse med den afviklingsplan, der er aftalt for det kautionssikrede lån. Dog indebærer fristen for pengeinstituttets underretningspligt, at kautionisten til enhver tid må påregne, at der på tidspunktet for en underretning kan være en restance på op til tre måneders ydelser (renter), som han hæfter for. Det kan ikke med rette indvendes, at den foreslåede regel er en ny variant over temaet godtgørelse for skuffede forventninger. Som allerede antydnet kan det nemlig med megen ret gøres gældende, at reglen blot afspejler, hvad kautionisten efter indholdet af kautionsaftalen har krav på. Selv om reglen således udmærket kan begrundes i almindelige kontraktsretlige principper, må det ligge fast, at den kun kan indføres ved en ændring af bank- og sparekasselovens § 41, idet denne bestemmelse bygger på en anden synsmåde.

Den foreslåede regel skal supplere den gældende regel, ikke erstatte den. Det skal således være muligt for kautionisten at opnå bortfald eller en større nedsættelse af kautionsforpligtelsen, hvis han kan sandsynliggøre, at hans regresmuligheder er forringet ud over, hvad den foreslåede regel fører til.

I Norge har man for nylig vedtaget en omfattende lov om finansaftaler og finansopdrag (lov nr. 46 af 25. juni 1999), som træder i kraft den 1. juli 2000. Lovens kapitel 4 (§§ 57-74) indeholder en udførlig regulering af kaution. De forslag til ændringer af bank- og sparekasselovens § 41, som er omtalt i det foregående, svarer i det væsentlige til reglerne i den nye norske lov. Efter dennes § 63, stk. 1, skal pengeinstitut-

tet i tilfælde af låntagerens misligholdelse underrette kautionisten herom senest 3 måneder efter, at misligholdelsen indtraf, medmindre restancen bliver berigtiget inden 2 måneder. Giver pengeinstituttet ikke underretning i overensstemmelse med § 63, stk. 1, "reduceres ansvaret for terminer som forfalt tidligere enn tre måneder før varslet ble sendt", jf. § 67, stk. 3, 2. pkt., ligesom der kun kan kræves renter "for terminer som er forfalt senere enn tre måneder før varslet blev sendt", jf. § 72, stk. 1, 2. pkt. Det fremgår af lovens forarbejder, at kautionisten ved siden af de nævnte regler om konsekvenserne af for sen underretning skal kunne påberåbe sig de hidtil gældende – i Norge ulovbestemte – regler om forringelse af regresmuligheden.

Selv om der i Danmark ikke måtte være stemning for at iværksætte et så stort projekt, som den nye norske lov er udtryk for, bør dette ikke være til hinder for overvejelser om lovgivning eller lovændringer på udvalgte områder, hvor et behov for sådanne overvejelser er dokumenteret. Bank- og sparekasselovens § 41 udgør uden tvivl et sådant område.

6. Udvalgte kendelser

På de følgende sider er i forkortet form gengivet nogle af de i 1999 afsagte kendelser. Udvalget er foretaget af sekretariatschefen i samråd med formandskabet. Det er tilstræbt at medtage kendelser, der er af en vis principiel og almindelig interesse, og som må formodes at vil være retningsgivende for Ankenævnets praksis.

En oversigt over de udvalgte kendelser findes på de første sider. Kendelserne er medtaget i nummerorden.

Finansrådet udgiver en cd-rom, som omfatter samtlige kendelser afsagt af Pengeinstitutankenævnet, og som løbende ajourføres, og i hvilken der bl.a. kan søges i et omfattende emneregister.

Der kan endvidere henvises til Lynge Andersen og Møgelvang-Hansen: Bankretlige emner - Klager over pengeinstitutter (GadJura, København 1994).

Udvalgte kendelser omtales løbende i bladet Finansfokus (udgives af Finansforbundet).

Kendelser kan rekvireres hos Ankenævnets sekretariat.

Oversigt over udvalgte kendelser

980214	Spørgsmål om rådgivningsansvar i forbindelse med optagelse af kontantlån baseret på 7% obligationer i foråret 1995.....	25
980307	Modregning i privatskiftende arvinges arv	25
980330	Rådgivning i forbindelse med valg af kuponrente på kontantlån optaget medio 1994.....	27
980365	Realkreditbelåning, kurssikring, rådgivning.....	28
980370	Størrelsen af rykkergebyrer, interval mellem rykkerskrivelser.....	29
980384	Kreditaftalelovens § 23, gældsbeholdning ved fejl oprettet med for lav rentesats	32
980421	Realkreditbelåning, ekspedition af kurssikring	33
980430	Kaution, indsigelse mod hæftelse	35
980432	Spærring af konto tilhørende forening	37
990009	Erstatning i forbindelse med ekspedition ved overførsel til udenlandsk konto.....	38
990012	Gebyr for overførsel af selvpensioneringskonto med mindre indestående	39
990015	Rådgivning, klage fra privatskiftende arvinger over livrente tegnet af 80-årig.....	40
990037	Gruppeforsikring, skift af forsikringsselskab, klausul om nedsat erstatning	42
990046	Millionærkonto til mindreårig oprettet af slægtning uden værgens kendskab	43
990049	Ophør af forsikringsdækning ved overførsel af kapitalpensionskonto til andet pengeinstitut	44
990075	Manglende udstedelse af kvittering i forbindelse med anvendelse af betalingskort ved køb af benzin på automatstation.....	46
990102	Optagelse af lån til bl.a. indfrielse af gæld omfattet af gældssanering.....	46

990143	Opsigelse af lån anset for usaglig og urimelig	48
990175	Valideringsmæssigt overtræk ved indløsning af check	49
990183	Oplysning om kursen ved en valutaveksling anset for et bindende tilbud...	50
990221	Hævning foretaget i strid med rådighedsbegrænsning	51
990251	Hævekort, spørgsmål om hæftelse for mere end selvriskoen på 1.200 kr.....	52
990275	Kapitalpensionskonto, overskridelse af 20%-reglen for placering af ordningens værdi i værdipapirer, udstedt af en enkelt emittent.	53
990305	Trassatbank var ikke forpligtet til at udbetale en ikke krydset check til checkindehaver, der var kunde i et andet pengeinstitut.	54
990314	Kreditaftaleloven, gebyr for aflysning af ejendomsforbehold i bil skulle medtages ved beregningen af de samlede kreditomkostninger.....	55
990349	Ankenævnets praksis for størrelsen af rykkergebyr ikke tillagt tilbagevirkende kraft.....	56
990352	Værdipapirer, spørgsmål om, hvorvidt ordre om salg af aktier var afgivet.	57

Kendelse afsagt den 10. marts 1999 i

Sag nr. 980214 (Spørgsmål om rådgivningsansvar i forbindelse med optagelse af kontantlån baseret på 7% obligationer i foråret 1995)

Den 29. marts 1995 underskrev klageren K en købsaftale om køb af en fast ejendom. Af købesummen på ca. 604.000 kr. skulle 485.000 kr. berigtiges ved optagelse af et kontantlån baseret på 30-årige 7% obligationer. K indgik samme dag med pengeinstituttet P aftale om købersikring, således at kontantlånets obligationsgæld blev fastlagt til 613.924 kr. svarende til udbetaling til kurs 79. Lånet blev afregnet den 29. maj 1995.

I april 1998 rettede K henvendelse til P og anførte, at såfremt kontantlånet i 1995 var blevet hjemtaget på basis af 9% obligationer med en afregningskurs på ca. 93 ville obligationsgælden have været ca. 522.000 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale en erstatning på 250.000 kr. samt holde K skadesløs for ethvert tab ved salg af ejendommen, som kunne henføres til P's rådgivning vedrørende hjemtagelse af lån.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det må lægges til grund, at det i foråret 1995, da det omhandlede realkreditlån blev optaget, var sædvanligt, at kontantlån blev optaget på grundlag af obligationer med en lav kuponrente, idet der herved opnås en lavere låneydelse end ved valg af en høj kuponrente, og idet det i penge- og realkreditinstitutter blev lagt til grund som en typeforudsætning, at låntagernes væsentligste interesse var at opnå den lavest mulige ydelse. Det var således på daværende tidspunkt ikke sædvanligt i forbindelse med optagelse af kontantlån at rådgive om, at der ved valg af en høj kuponrente - mod betaling af en "præmie" i form af en højere ydelse - kan skabes mulighed for en senere fordelagtig "nedkonvertering" i tilfælde af efterfølgende rentefald. Der er i den foreliggende sag ikke oplyst særlige omstændigheder, som kan begrunde, at P's medarbejder - uanset den nævnte typeforudsætning - burde have rådgivet K om fordele og ulemper ved valg af henholdsvis en lav og en høj kuponrente. Ankenævnet finder herefter ikke tilstrækkeligt grundlag for at pålægge P erstatningsansvar."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 24. februar 1999 i

Sag nr. 980307 (Modregning i privatskiftende arvinges arv)

Klageren K var arving efter en kunde i pengeinstituttet P. Boet blev skiftet privat.

Den 20. maj 1998 henvendte den af de øvrige arvinger, der i henhold til sædvanlig skiftefuldmagt repræsenterede boet, sig til P med anmodning om udbetaling af boets konti. Ved ekspeditionen fik P forelagt skifteretsattest, og P's medarbejder blev opmærksom på, at K, med hvem P havde et uafklaret mellemværende, var blandt arvingerne. Medarbejderen meddelte herefter, at P ville foretage modregning for knapt 24.000 kr. i K's arvelod på ca. 29.000 kr., hvilket herefter skete. P orienterede K om modregningen.

Den 11. juni 1998 indleverede boet endelig boopgørelse til skifteretten.

K protesterede mod modregningen. P overgav i oktober 1998 sit krav mod K til inkasso og begærede i november 1998 fogedforretning mod K. Fogedretten nægtede i januar 1999 at fremme fogedforretningen med henvisning til, at P havde foretaget modregning over for K.

K og boet havde i september 1998 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale det modregnede beløb til boet samt anerkende, at overgivelsen af kravet mod til inkasso var uberettiget.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"K og boet har undladt at fremkomme med oplysning om, hvad boets videre behandling beroede på efter, at boets konti den 20. maj 1998 blev hævet. Ankenævnet lægger herefter til grund, at der mellem arvingerne var truffet beslutning om boets opgørelse og deling samt om at anse bobehandlingen for afsluttet."

Tre medlemmer udtalte herefter:

"Vi finder som følge af det anførte, at K den 20. maj 1998 havde et krav på P, nemlig på sin del af arven efter afdøde, der indestod på en konto hos P. Da det er ubestridt, at P også havde et forfaldent krav på K, finder vi, at dansk rets almindelige betingelser var opfyldt for, at P kunne foretage den omtvistede modregning."

To medlemmer udtalte herefter:

"Vi finder, at K i denne sag burde have haft rimelig tid til at afværge, at der skete modregning, hvilket han efter det oplyste ikke har haft. Vi henviser herved til Ankenævnets praksis, hvorefter der i tilfælde af, at der sker fusion mellem et pengeinstitut, hvor en kunde har et indestående, og et pengeinstitut, der har en fordring på kunden, skal være forløbet en vis tid, inden det ved fusionen nyoprettede pengeinstitut kan foretage modregning. Vi stemmer derfor for at tage klagen til følge, således at P's modregning anses som uberettiget."

Samtlige medlemmer udtalte herefter:

"Da P mente sig berettiget til at foretage modregningen, var det uberettiget af P at sende fodringen til inkasso, jf. herved fogedrettens afgørelse af 22. januar 1999."

o – o – o

Kendelse afsagt den 10. marts 1999 i

Sag nr. 980330 (Rådgivning i forbindelse med valg af kuponrente på kontantlån optaget medio 1994)

Den 18. april 1994 underskrev klagerne K købsaftale vedrørende køb af fast ejendom. I forbindelse med købet skulle der optages et 30-årigt kontantlån på 580.000 kr. K havde kursrisikoen for lånet. K undlod at foretage kurssikring.

Medio juni 1994, på hvilket tidspunkt kursniveauet var faldet væsentligt i forhold til tidspunktet for købsaftalens indgåelse, anmodede sælgers pengeinstitut om udbetaling af kontantlånet på grundlag af 6% obligationer. Den 20. s.m. kontaktede K pengeinstituttet P for en drøftelse af valg af kuponrenten for kontantlånet. Dette førte til, at P samme dag anmodede realkreditinstituttet om, at kontantlånet udbetaltes på grundlag af 7% obligationer, hvilket herefter skete.

K indbragte i oktober 1998 sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale erstatning. K henviste navnlig til, at P ikke havde orienteret om, hvilken indflydelse valg af kuponrente ville få for størrelsen af obligationsgælden.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Valg af kuponrente på de obligationer, på hvilke et kontantlån skal baseres, beror på en afvejning af fordele og ulemper ved henholdsvis en lav kuponrente og en høj kuponrente og i forbindelse hermed på forventningerne til den fremtidige renteutvikling. Ved at optage et kontantlån på grundlag af lavt forrentede obligationer opnås den laveste ydelse. Ved at optage et kontantlån på grundlag af højt forrentede obligationer opnås - mod betaling af en "præmie" i form af en højere ydelse - mulighed for en efterfølgende fordelagtig konvertering, men denne mulighed vil alene kunne realiseres, såfremt der sker et rentefald.

Det er ubestridt, at spørgsmålet om valg af en kuponrente på 6%, 7% eller 8% blev drøftet med K på mødet den 10. juni 1994, og at K herefter valgte at optage kontantlånet på grundlag af 7% obligationer frem for 6% obligationer som oprindelig forudsat.

Der er efter det foreliggende ikke grundlag for at fastslå, at den rådgivning, som blev ydet af P's medarbejder, var fejlagtig eller mangelfuld, herunder heller ikke med hensyn til spørgsmålet om kuponrentens betydning for obligationsgælden og fremtidige ændringer i denne. Det bemærkes herved, at K måtte indse, at han selv måtte bære risikoen for forøgelse af obligationsgælden i tilfælde af efterfølgende rentefald, og at der ikke forelå oplysninger om, at K havde planer om at sælge ejendommen inden for en kortere tidshorisont."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 24. februar 1999 i
Sag nr. 980365 (Realkreditbelåning, kurssikring, rådgivning)

I marts 1994 modtog klageren K fra Realkredit Danmark en beregning vedrørende omlægning af K's eksisterende 9% mixlån med en restløbetid på 28½ år. Beregningen viste, at K ved omlægning til et nyt 30-årigt kontantlån kunne opnå en besparelse på 1. års ydelse på netto ca. 7.700 kr.

K rettede henvendelse til pengeinstituttet P, som modtog lånetilbud fra Realkredit Danmark.

Den 24. marts 1994 underskrev K en blanket vedrørende omprioritering. Ved afkrydsning fremgik, at K skulle foretage hjemtagelse af et kontantlån baseret på 6% obligationer. Rubrikker vedrørende fastkursaftale, indgåelse af kurssikring, kurskontrakt m.v. var ikke afkrydset. Endvidere var anført, at "Kunden kontaktes efter tinglysning". K opsagde samtidig det eksisterende lån til indfrielse pr. 1. juli 1994.

Den 20. april 1994 modtog P omprioriteringspantebrevet retur fra tinglysning.

Omprioriteringslånet blev hjemtaget på grundlag af kursen den 17. juni 1994 svarende til en obligationsgæld på ca. 702.000 kr. Obligationsgælden på det indfrieede lån var ca. 517.000 kr.

K indbragte i november 1998 sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale erstatning principalt svarende til kurstabet ved omprioriteringen, subsidiært svarende til kurstabet som følge af, at der ikke var tegnet kurskontrakt og mere subsidiært svarende til kurstabet som af, at lånet ikke blev kurssikret umiddelbart efter tinglysning af pantebrevet.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Indledningsvis bemærkes, at Ankenævnet ikke finder grundlag for at pålægge P ansvar for, at K ikke på lånetilbudstidspunktet blev frarådet at gennemføre den af Realkredit Danmark foreslåede omprioritering, jf. herved Realkredit Danmarks beregning af 15. marts 1994, der viste, at der herved kunne opnås en ikke uvæsentlig besparelse for K.

I forbindelse med underskrivelsen af omprioriteringsaftalen og blanketten vedrørende opsigelse af det eksisterende lån påhvilede det indklagede at orientere K om muligheden for kurssikring, herunder særligt at gøre opmærksom på den risiko, K påtog sig ved at opsigte det eksisterende lån uden samtidig at kurssikre omprioriteringslånet. K har anført, at han ikke mener at være blevet rådgivet om kurssikring, mens P har anført, at det må antages, at K er blevet rådgivet herom, og at K selv valgte ikke at kurssikre."

3 medlemmer udtalte herefter:

"Som foran anført underskrev K i forbindelse med oprettelsen af omprioriteringskontoen en blanket, hvor det ved afkrydsning kunne angives, om K ønskede kurssikring eller ikke, men hvor der hverken blev sat kryds ud for teksten om, at kurssikring ønskedes, eller teksten om, at kurssikring ikke ønskedes. Vi finder, at den manglende udfyldelse af blanketten taler for, at der ikke blev rådgivet om kurssikring, og at det må være P's risiko, at spørgsmålet ikke kan afklares nærmere. Da vi herefter, som sagen foreligger oplyst, lægger til grund, at K ikke blev rådgivet om mulighederne for kurssikring, stemmer vi for, at P skal betale K en erstatning, der skal beregnes således, at K stilles, som om kurssikring var sket, da aftalen om omprioritering blev indgået den 24. marts 1994. Erstatningen udgør kursværdien af differencen i obligationsgæld ved indgåelse af kurskontrakt den 24. marts 1994 med afvikling den 30. juni 1994 og ved hjemtagelsen den 17. juni 1994, 702.737,94 kr. Den kurs, der skal lægges til grund, er i overensstemmelse med Ankenævnets praksis kursen den 17. juni 1994. Fra det fremkomne beløb fragår evt. gebyr for indgåelse af kurssikringsaftale."

2 medlemmer udtalte:

"Det var noteret på omprioriteringsblanketten, at K skulle kontaktes efter tinglysning. Dette tyder efter vor opfattelse på, at det var aftalt med K, at der ikke skulle ske kurssikring. Vi finder i hvert fald, at der er en sådan usikkerhed omkring det faktiske forløb, at sagen ikke kan afgøres uden en bevisførelse, der ikke kan ske ved Ankenævnet, men må ske ved de almindelige domstole. Vi stemmer derfor for, at klagen afvises i medfør af § 7, stk. 1, i Ankenævnets vedtægter."

o – o – o

Kendelse afsagt den 29. juni 1999 i

Sag nr. 980370 (Størrelsen af rykkergebyrer, interval mellem rykkerskrivelser)

Finansieringsselskabet F, der var ejet af et pengeinstitut, overtog ved transport en købekontrakt med sædvanligt ejendomsforbehold i en bil, der var købt af klageren K. Ifølge kontrakten skulle K afvikle en gæld på 83,35 kr. med en månedlig ydelse på 1.640 kr., første gang 1. oktober 1995.

Lånets afvikling forløb regelmæssigt til og med 1. maj 1998. K undlod at betale ydelsen den 1. juni 1998, hvorefter F fremsendte rykkerskrivelser den 9., 16. og 23. juni med debitering af gebyrer henholdsvis på 150 kr., 250 kr. og 300 kr. Der blev herefter indgået aftale mellem K og F om inddækning af restancen, således at denne skulle afvikles med 1½ ydelse i juli og 1½ ydelse i august måned.

I juli 1998 betalt K ydelsen den 10. Den 8., 15. og 22. fremsendte F rykkerskrivelser med samlet gebyr på i alt 700 kr. K betalte herefter ca. 1½ ydelse den 27.

I august og september 1998 betalte K alene ydelsen for august måned, hvorefter F fremsendte rykkerskrivelser den 8., 15. og 22. september med et samlet rykkergebyr på 700 kr. K berigtigede herefter restancen.

På Ankenævnets forespørgsel redegjorde F nærmere for sin rykkerprocedure og baggrunden for dennes tilrettelæggelse.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at F skulle godtgøre uretmæssige opkrævede rykkergebyrer.

F, der under sagens forberedelse godtgjorde de i juli 1998 opkrævede rykkergebyr på 700 kr., nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

Samtlige medlemmer udtalte:

"K betalte ikke ydelsen, der forfaldt den 1. juni 1998. F var derfor berettiget til at fremsende rykkerskrivelser til K, ligesom kravet om gebyr herfor har hjemmel i købekontrakten.

Ifølge den aftale, der blev indgået mellem parterne den 26. juni 1998, skulle K i hver af de to følgende måneder betale 1½ ydelse, d.v.s. 2.497,50 kr. K betalte i juli måned i alt 4.187,50 kr. og var således ved månedens udgang forud med 1.690 kr. Ydelsen i august måned på 2.497,50 kr. betalte K med 1.665 kr. den 4. august 1998; K var herefter forud med 857,50 kr. (1.690 kr. + 1.665 kr. - 2.497,50 kr.). K undlod at betale septemberydelsen og kom derfor i restance med 807,50 kr. F var således tillige berettiget til at fremsende rykkerskrivelser i september måned.

Det følger af Ankenævnets praksis, at et pengeinstitut m.v. inden for en sammenhængende restanceperiode alene kan kræve gebyr for 3 rykkerskrivelser. Ankenævnet finder imidlertid, at der tillige bør fastsættes en undergrænse for det tidsrum, der forløber fra afsendelsen af én gebyrbelagt rykkerskrivelse indtil afsendelsen af den følgende gebyrbelagte rykkerskrivelse, idet der bør indrømmes debitor rimelig tid til at rette for sig. Ankenævnet finder, at denne undergrænse passende kan fastsættes til 14 dage, således at der ikke kan kræves gebyr for en rykkerskrivelse, der inden for en sammenhængende restanceperiode afsendes mindre end 14 dage efter en forudgående rykkerskrivelse, for hvilken der er opkrævet gebyr. De særlige forhold, F i denne sag har påberåbt sig, findes ikke at kunne begrunde et andet resultat."

Tre medlemmer udtalte herefter:

"Ved vurderingen af størrelsen af de enkelte rykkergebyrer må det lægges til grund, at F ikke er berettiget til at opkræve rykkergebyrer, som overstiger, hvad der med rimelighed kan anses for påkrævet til dækning af P's gennemsnitlige omkostninger i forbindelse med rykkerproceduren. Den arbejdstid, der medgår ved behandlingen af den enkelte restance, må antages gennemsnitligt at være beskeden, og selv om hertil skal lægges omkostninger til porto m.v. og et bidrag til dækning af de generelle omkostninger, der er direkte forbundet med at administrere restancer, finder vi, at de af F opkrævede gebyrer væsentligt overstiger det rimelige og derfor bør nedsættes, jf. aftalelovens § 38 c sammenholdt med § 36. Efter det oplyste er der en vis forskel på det arbejde, der udføres forud for udsendelsen af de enkelte rykkerskrivelser, men vi finder - da vurderingen under alle omstændigheder må baseres på en gennemsnitsbetragtning - ikke tilstrækkeligt grundlag for at sondre mellem 1. rykkerskrivelse, 2. rykkerskrivelse og 3. rykkerskrivelse. Efter det foreliggende anslår vi, at F's gennemsnitlige omkostninger i forbindelse med en rykkerskrivelse i hvert fald ikke overstiger 100 kr., og vi finder derfor, at gebyret for hver rykkerskrivelse bør nedsættes til dette beløb.

Sammenholdt med det foran anførte om intervallet mellem de enkelte gebyrbelagte rykkerskrivelser finder vi således, at F for rykkerskrivelserne til K i juni og september 1998 i alt alene kan beregne sig 400 kr., således at F skal godtgøre K 1.000 kr. Dette beløb findes at burde forrentes som nedenfor bestemt."

To medlemmer udtalte:

"Baseret på vores erfaring mener vi ikke, at den arbejdstid, som medgår ved behandling af en restance, er så beskeden, at de gennemsnitlige omkostninger inkl. omkostninger til porto m.v. og bidrag til dækning af generelle omkostninger som af flertallet antaget ikke overstiger 100 kr. Et loft over rykkergebyrer på 100 kr. vil derfor efter vores opfattelse være ensbetydende med, at kreditor kommer til at bære en del af omkostningerne ved udsendelse af rykkerbreve.

Af det foran anførte om intervallerne mellem de enkelte gebyrbelagte rykkerskrivelser følger, at F kun har været berettiget til at opkræve gebyr for 2 rykkerskrivelser i juni og 2 rykkerskrivelser i september, hvilke gebyrer efter F's satser andrager i alt 800 kr. Vi finder ikke, at et sådant gebyr for udsendelse af 4 gebyrbelagte rykkerskrivelser overstiger det rimelige. Vi finder herefter, at F skal godtgøre klageren 600 kr., svarende til gebyret for de 2 sidste rykkerskrivelser."

F blev herefter pålagt at betale 1.000 kr. til K med tillæg af rente efter renteloven fra klagens indgivelse den 22. september 1998.

.....

Ved kendelse afsagt ligeledes den 29. juni 1999 (i sag 980453), der vedrørte størrelsen af et rykkergebyr i forbindelse med et overtræk, pålagde Ankenævnets flertal pengeinstituttet P at nedsætte gebyret fra 200 til 100 kr. Præmisserne i afgørelsen, der blev afgjort med stemmerne 3-2, var tilsvarende som i sag 980370.

Begge indklagede i sag 980370 og sag 980453 har meddelt, at man ikke ønsker at være bundet af kendelserne.

o – o – o

Kendelse afsagt den 10. marts 1999 i

Sag nr. 980384 (Kreditaftalelovens § 23, gældsbrev ved fejl oprettet med for lav rentesats)

Ved skrivelse af 15. april 1998 tilbød pengeinstituttet P klageren K en omlægning af K's boliglån hos P til et nyt lån med en hovedstol på 110.000 kr. til variabel rente p.t. 5,775% p.a., løbetid 8 år og kvartalsvis ydelse på p.t. 4.320 kr. Lånets samlede kreditomkostninger var beregnet til 30.961,46 kr. og de årlige omkostninger i procent til 6,62%. Det fremgik, at lånets rentesats skulle relateres til cibor-renten for en periode på 3 måneder med et tillæg på 1,895% point, således at lånets rentesats blev ændret i takt med cibor-renten og fastsat for en periode på 3 måneder ad gangen.

Den 22. april 1998 underskrev K gældsbrev vedrørende det tilbudte lån. Ydelsen var angivet til 4.320 kr., men ved en fejl fra P's side var alene rentetillægget på 1,895% angivet som lånets pålydende rente, ligesom de samlede kreditomkostninger var beregnet på grundlag af rentetillægget alene; de samlede kreditomkostninger var derfor beregnet til 10.408,91 kr. og de årlige omkostninger i procent til 2,7% p.a. Løbetiden var angivet til 7 år og 1 måned. Det fremgik endvidere, at rentesatsen skulle fastsættes ud fra den af Nationalbanken offentliggjorte 3-måneders cibor-sats, og at der til denne sats skulle lægges et tillæg på 1,895% point.

I september 1998 rettede P henvendelse til K, idet man var blevet opmærksom på, at renten i gælds brevet ikke svarede til det faktisk opkrævede. K blev anmodet om at underskrive nyt gælds brev med den korrekte rentesats.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at den i gælds brevet anførte rentesats på 1,895% p.a. var gældende for låneforholdet.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at K måtte indse, at angivelserne i gælds brevet af 22. april 1998 af en pålydende rente på 1,895% p.a., de samlede kreditomkostninger med 10.408,91 kr. og de årlige omkostninger i procent med 2,7% p.a. var forkerte. Nævnet lægger herved vægt på, at en pålydende rente af denne størrelse i sig selv var usandsynlig, at de 1,895% i gælds brevet samtidig er angivet som tillægget til Cibor-renten, og at K kort tid før underskrivelsen af gælds brevet havde modtaget og accepteret et lånetilbud, som indeholdt de korrekte oplysninger om den pålydende rente, de samlede kreditomkostninger og de årlige omkostninger i procent.

Ankenævnet finder, at det må følge af kreditaftalelovens § 23, stk. 3, sammenholdt med aftalelovens § 32, at K under disse omstændigheder ikke kan påberåbe sig de forkerte oplysninger i gælds brevet."

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. maj 1999 i
Sag nr. 980421 (Realkreditbelåning, ekspedition af kurssikring)

I forbindelse med klageren K's køb af en fast ejendom skulle der hjemtages et obligationslån på 1.055.000 kr. fra Totalkredit. Totalkredit udstedte den 14. august 1998 lånetilbud herom, som af K's pengeinstitut P1 blev fremsendt til den ved handlen medvirkende ejendomsmægler. Mægleren blev anmodet om at foretage kurssikring så hurtigt som muligt.

Den 18. august 1998 fremsendte mægleren handelens dokumenter til sælgers pengeinstitut P2 med anmodning om lånets hjemtagelse, idet P2 blev anmodet om at indgå fastkursaftale på ejerskiftelånet. P2 modtog kopi af P1's skrivelse.

Torsdag den 20. august 1998 blev sælger ved skrivelse fra P2 anmodet om at kontakte P2 med henblik på underskrift af dokumenter, herunder terminskontrakt. Den 25. s.m. underskrev sælger hos P2 dokumenterne. På dette tidspunkt var kursen på obligatio-

nerne i den omhandlede låneserie 97,5. Ved lånetilbudets udstedelse den 14. s.m. havde kursen været 98,95.

P2 kontaktede herefter telefonisk P1 med forespørgsel om, hvorvidt kurssikring fortsat ønskedes. Medarbejderen hos P2 opnåede først kontakt med vedkommende medarbejder hos P1 den følgende dag, hvor kursen var faldet til 95,5.

Samme dag - den 26. august 1998 - kontaktede P1 K's advokat om P2's henvendelse vedrørende kurssikring. Advokaten meddelte, at det var forventet, at kursen var blevet fastlåst til 98,90 pr. den 19. august; advokaten tog forbehold om erstatning som følge af forsinket ekspedition af kurssikringen.

Ejerskiftelånet blev afregnet den 13. oktober 1998 til kurs 96.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P2 skulle betale erstatning.

P2 nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Det kan ikke kritiseres, at P2 ikke ønskede at kurssikre ejerskiftelånet, før sælgeren havde underskrevet kurskontrakten, og ekspeditionstiden på 5 ekspeditionsdage til indhentelse af sælgers underskrift findes ikke at have været urimelig lang."

Tre medlemmer udtalte herefter:

"Imidlertid kunne P2 have kurssikret pr. 25. august 1998, og vi finder derfor, at det må være P2's risiko, at man ikke effektuerede kurssikringen pr. denne dato, idet man ikke havde modtaget besked fra K eller dennes repræsentanter om at stille kurssikringen i bero. Vi stemmer derfor for, at P2 skal betale en erstatning til K, der beregnes således, at K stilles, som om ejerskiftelånet var blevet hjemtaget i henhold til en kurskontrakt indgået den 25. august 1998."

To medlemmer udtalte:

"Under hensyn til det ikke uvæsentlige fald i kursen i perioden 19.-25. august 1998 finder vi ikke grundlag for at kritisere, at P2 ønskede anmodningen om kurssikring bekræftet, forinden kurssikringen blev effektueret. Vi stemmer derfor for, at klagen ikke tages til følge."

Kendelse afsagt den 27. september 1999 i
Sag nr. 980430 (Kaution, indsigelse mod hæftelse)

I marts 1987 kautionerede klagerne A og B for enhver forpligtelse, som debitorerne G og H havde eller måtte få over for pengeinstituttet P. Kautionsforpligtelsen var begrænset til 160.000 kr. Samtidig kautionerede klagerne D og E ligeledes for G og H's forpligtelser over for P, men således at D og E's forpligtelse var begrænset til 70.000 kr.

I april 1987 underskrev G og H gældsbrief på 298.410 kr. Lånet skulle afvikles med en månedlig ydelse på 6.000 kr.

I januar 1988 tiltrådte kautionisterne, at lånets ydelse blev nedsat til 5.000 kr.

Af kontooversigt pr. 31. december 1990 fremgik, at der i 1990 blev indbetalt 40.600 kr. på kautionslånet. Af kontooversigt for 1991 fremgik, at indbetalingerne i 1991 var 46.990 kr.

Ved tillæg til kautionslånet underskrevet i december 1991/ januar 1992 gav kautionisterne tilladelse til, at lånets ydelse blev nedsat til 4.000 kr. i 4 måneder med virkning fra oktober 1991. Samtidig bekræftede kautionisterne at være orienteret om restgældens størrelse på ca. 244.000 kr. pr. 30. september 1991.

I november 1992 oplyste P kautionisterne om, at lånet var i restance. G og H berigtigede restancen og genoptog lånets afvikling, men lånet blev i december 1994 overgivet til inkasso ved P's advokat. Restgælden blev da opgjort til 211.648,54 kr. Der blev herefter etableret en afviklingsordning, hvor G og H indbetalte 3.000 kr. månedligt første gang 1. april 1995. Senere misligholdt G og H afviklingen, hvorefter P i august 1998 rettede henvendelse til kautionisterne.

A, B, D og E indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at de ikke hæftede i henhold til kautionserklæringerne fra marts 1987.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet delvis klagerens påstand til følge.

3 medlemmer udtalte:

"Efter det aftalte skulle debitorerne i 1990 indbetale i alt 60.000 kr. på lånet, men der indbetaltes alene 40.600 kr. og opstod således dette år en restance på 19.400 kr. I 1991 skulle debitorerne indbetale 57.000 kr., men der indbetaltes kun 46.990 kr. og opstod således dette år en yderligere restance på 10.010 kr. Det er ikke godtgjort, at A, B,

D og E forud for eller i forbindelse med underskrivelsen omkring årsskiftet 1991-92 af erklæringen om midlertidig ydelsesnedsættelse udtrykkelig blev gjort bekendt med, at lånet var misligholdt i 1990 og 1991, og oplysningen i erklæringen om restgældens størrelse findes ikke at kunne anses for en oplysning herom eller for en accept af forholdet fra kautionisternes side.

Det må således lægges til grund, at P i 1990 og 1991 har tilsidesat sin meddelelsespligt efter bank- og sparekasselovens § 41, og at A, B, D og E ikke har givet afkald på at påberåbe sig dette. Under de foreliggende omstændigheder finder vi, at den gæld, for hvilken kautionisterne hæfter, jf. P's opgørelse pr. 7. januar 1999, som konsekvens heraf bør nedsættes med 19.400 kr. med tillæg af en rente svarende til lånets rente fra den 1. januar 1991 og med 10.010 kr. med tillæg af samme rente fra den 1. januar 1992. P's tilsidesættelse af meddelelsespligten findes derimod ikke at kunne føre til, at A, B, D og E i det hele skal anses for frigjort for deres kautionsforpligtelser.

Det er ikke godtgjort, at P i tiden efter 1. januar 1992 har tilsidesat sin meddelelsespligt efter bank- og sparekasselovens § 41. Det bemærkes herved, at kautionisterne i slutningen af 1992 modtog oplysning om, at lånet var i restance, hvilken restance imidlertid blev berigtiget af debitor, og at K i december 1994, da lånet på ny var kommet i restance, modtog meddelelse om, at det var overgivet til inkasso gennem P's advokat. Efter modtagelsen af den sidstnævnte meddelelse kunne kautionisterne ikke have nogen forventning om, at lånet blev afviklet som oprindeligt forudsat.

....."

To medlemmer udtalte:

"Vi finder ikke, at bank- og sparekasselovens § 41 giver hjemmel for at nedsætte A, B, D og E's hæftelse som anført af flertallet. Vi bemærker i den forbindelse, at kautionisternes regreskrav ikke kan anses for at være forringet som følge af de stedfundne misligholdelser.

Hertil kommer, at A, B, D og E, efter at have fået oplyst restgælden omkring årsskiftet 1991-1992, ved deres efterfølgende passivitet må være afskåret fra at gøre indsigelser vedrørende størrelsen af det beløb, de hæfter for."

P har i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen. P har dog samtidigt oplyst, at man kulancemæssigt vil rette sig efter kendelsen.

Kendelse afsagt den 18. maj 1999 i
Sag nr. 980432 (Spærring af konto tilhørende forening)

I pengeinstituttet P havde foreningen F en indlånskonto. Kontoen var oprettet i F's navn ved kassereren A. F var en pensionistforening tilknyttet et politisk parti.

På F's generalforsamling den 26. februar 1997 blev A genvalgt som kasserer og B som formand.

Den 29. maj 1997 afholdtes ekstraordinær generalforsamling i F. Indkaldelse var foretaget af F's administrator uden om bestyrelsen, efter det oplyste efter anmodning fra en kreds af medlemmer. Der blev valgt ny bestyrelse, herunder ny kasserer, C, og formand, D.

I juli 1997 modtog P fra F's administrator ændrede tegningsregler. P meddelte herefter henholdsvis B og D, at P på grund af uoverensstemmende information fra henholdsvis bestyrelsen valgt på den generalforsamlingen den 26. februar 1997 og bestyrelsen valgt på den ekstraordinære generalforsamling den 29. maj 1997 havde fundet det nødvendigt at spærre F's konto, indtil forholdene var afklarede.

F v/formanden B indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle udbetale indeståendet på F's konto.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog F's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Vedtægterne for F indeholder ingen bestemmelse om indkaldelse til ekstraordinær generalforsamling, og Ankenævnet finder ikke grundlag for at antage, at den bestemmelse herom, som findes i vedtægterne for det politiske parti, også gælder for F. Efter almindelige foreningsretlige regler må det i mangel af vedtægtsbestemmelse om spørgsmålet antages, at alene bestyrelsen har kompetence til at indkalde til ekstraordinær generalforsamling, idet der dog muligvis må anerkendes en ret for en kreds af medlemmer til at indkalde til ekstraordinær generalforsamling til drøftelse af et forslag, som det ligger uden for bestyrelsens kompetence at tage stilling til, og hvis afgørelse ikke tåler opsættelse til næste ordinære generalforsamling. Der er ikke grundlag for at antage, at de medlemmer, som indkaldte til generalforsamlingen i F den 29. maj 1997, med rette kan påberåbe sig denne mulige undtagelse.

Ankenævnet finder, at det på denne baggrund må antages, at vedtagelserne på generalforsamlingen den 29. maj 1997 er ugyldige i relation til den oprindelige pensionistforening F, som repræsenteres af formanden B og den øvrige bestyrelse valgt på den ordinære generalforsamling den 26. februar 1997. Der består derfor ikke en sådan be-

grundet tvivl om, hvem der er berettiget til at disponere over indeståendet på den omhandlede konto, at P er berettiget til at spærre kontoen eller deponere indeståendet, jf. herved deponeringslovens § 1, stk. 2. Ankenævnet tager herefter F's påstand til følge."

o – o – o

Kendelse afsagt den 7. juli 1999 i

Sag nr. 990009 (Erstatning i forbindelse med ekspedition ved overførsel til udenlandsk konto)

Ved telefaxskrivelse af 12. august 1998 anmodede klageren K sit pengeinstitut P om overførsel af 22.000 kr. fra sin konto til en tredjemands konto i en udenlandsk bank.

Kontohavers navn og kontonummer var korrekt angivet. I adresseangivelsen på den - engelske bank - hvortil overførsel skulle ske, var anført 6NY, men ikke England, Storbritannien eller lignende. Bankens telefonnummer fremgik, og K havde oplyst sit telefonnummer, e-mail og faxnummer og anført, at P kunne kontakte hende for eventuelle yderligere oplysninger.

Den 13. august 1998 ekspederede P's udenlandsafdeling overførslen. Som følge af, at der i modtagerbankens postnummer stod NY, antog den ekspederende medarbejder, at der var tale om en amerikansk bank, hvorfor overførslen skete til P's amerikanske korrespondentbank CM. Uanset at K havde anmodet om at modtage kvittering pr. telefax til sit opholdssted i Spanien, fremsendte P nota for overførslen til K's danske adresse.

CM meddelte pr. telex den 14. august 1998 P, at det overførte beløb ikke kunne places, da modtagerpengeinstitutts kontonummer hos CM ikke fremgik.

Den 21. august 1998 overførte CM 3.084,40 USD til modtagerbankens konto i CM's Londonafdeling med henblik på videreoverførsel til beløbsmodtager. P blev orienteret herom pr. telex den 1. september 1998. P orienterede herefter den 3. s.m. CM om, at modtagerbanken havde hjemsted i Manchester.

Den 7. september 1998 kontaktede K P's udenlandsafdeling, og det aftaltes at tilbagekalde det overførte beløb, som endnu ikke var indsat på beløbsmodtagers konto.

P oplyste, at man i perioden herefter og frem til 3. november 1998 ved henvendelser såvel direkte til modtagerbanken som gennem CM forsøgte at få beløbet retur. Den 3. november 1998 blev beløbet bekræftet modtaget hos modtagerbanken. Efter kontakt med K tilbagekaldtes tilbageførselsanmodningen herefter.

Den 23. november 1998 indgik beløbet på beløbsmodtagers konto.

K rejste herefter krav over for P om betaling af 4.000 kr., som K angav vedrørte tabet ved omveksling til pund via USD, telefon- og telefaxudgifter anslået til 1.000 kr. samt overtræksrenter i 3 måneder på beløbsmodtagers konto. P godtgjorde pr. kulance K tabet ved omveksling til pund via USD.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale i alt 4.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at P ved ekspeditionen af K's overførselsanmodning begik en fejl ved uden videre at antage, at modtagerbanken var beliggende i USA. Det må endvidere bebrejdes P, at denne ikke straks rettede henvendelse til K med anmodning om yderligere oplysninger, da man ved den amerikanske korrespondentbanks telefax af 14. august 1998 blev gjort opmærksom på, at denne ikke umiddelbart kunne identificere modtagerbanken.

Under disse omstændigheder findes P over for K at være ansvarlig for dennes tab ved den opståede - meget betydelige -forsinkelse med gennemførelsen af betalingsoverførslen, selv om denne forsinkelse i væsentligt omfang må antages at skyldes, at der også blev begået fejl af K's korrespondentbank og/eller af modtagerbanken.

Ud over det tab ved valutaomvekslingen, som P allerede har godtgjort, findes P at burde godtgøre K dennes udgifter til telefonopkald fra Spanien til P og modtagerbanken med et beløb, der i overensstemmelse med det af K oplyste skønsmæssigt fastsættes til 1.000 kr. Ankenævnet finder derimod ikke grundlag for at pålægge P at godtgøre K et beløb til dækning af overtræksrenter på beløbsmodtagerens konto."

o – o – o

Kendelse afsagt den 5. august 1999 i

Sag nr. 990012 (Gebyr for overførsel af selvpensioneringskonto med mindre indestående)

I forbindelse med overførsel af klageren K's selvpensioneringskonto, der havde et indestående på ca. 1.000 kr., fra pengeinstituttet P til et andet pengeinstitut opkrævede P et gebyr på 300 kr.

Af P's prisliste fremgik, at P beregnede sig et gebyr på 300 kr. for overførsel af kapital-/ratepensionskonti til andre pengeinstitutter. For overførsel af særlige indlån beregnedes et gebyr på 150 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P principalt skulle refundere gebyret, subsidiært nedsætte dette til 50 kr.

P, der under sagens forberedelse nedsatte det opkrævede gebyr til 150 kr., nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet K's principale påstand til følge.

3 medlemmer udtalte:

"Vi finder, at det af P opkrævede gebyr for overførslen også efter nedsættelsen til 150 kr. står i et sådant misforhold til størrelsen af kontoens indestående, at P, forinden overførslen blev gennemført, burde have spurgt K's nye pengeinstitut, om overførselsanmodningen agtedes fastholdt uanset gebyrpålæggelsen. Da vi lægger til grund, at en sådan forespørgsel ikke blev rettet til det nye pengeinstitut, finder vi, at P bør tilbagebetale gebyret."

2 medlemmer udtalte:

" Vi finder, at K måtte påregne, at P ville beregne sig et gebyr for det med overførselen forbundne arbejde.

Det må lægges til grund, at overførelsesanmodningen blev fremsat af K's nye pengeinstitut på K's vegne. Under disse omstændigheder finder vi ikke, at det kan påhvile P, uanset selvpensionskontoens forholdsvis beskedne størrelse, at iværksætte undersøgelser af, om den i øvrigt utvetydige begæring om overførelse af selvpensionen til K's nye pengeinstitut ønskedes gennemført i overensstemmelse med sin ordlyd.

Da gebyret på 150 kr. ikke kan anses for at være urimeligt i forhold til det med overførselen forbundne arbejde, stemmer vi for at frifinde P."

o – o – o

Kendelse afsagt den 18. maj 1999 i

Sag nr. 990015 (Rådgivning, klage fra privatskiftende arvinger over livrente tegnet af 80-årig)

A, der var født i marts 1915, indskød i 1993 60.900 kr. på en livrente med garantiperiode på 2 år og udbetaling over 5 år. Livrenten blev via pengeinstituttet P tegnet i et forsikringsselskab ejet af P.

I juli og november 1995 indskød A via P 31.200 kr. og 32.000 kr. på to nye livrenter i samme forsikringsselskab. Livrenterne blev tegnet uden garantiperiode og med en udbetalingsperiode på 10 år. De årlige udbetalinger udgjorde henholdsvis 4.989 kr. og 5.083 kr.

I september 1998 døde A. A's arvinger K indgav klage til Ankenævnet over P.

P oplyste, at der i P's systemer var indlagt en speciel spærring, når der anmodes om tegning af en livrente til en kunde over 80 år, således at det sikres, at den ekspederende medarbejder giver de fornødne oplysninger til kunden.

I de forsikringsbegæring, der dannede grundlag for A's tegning af de to livrenter i 1995, havde den ekspederende medarbejder underskrevet en erklæring, hvorefter pågældende havde vejledt ved tegningen efter P's selskabs retningslinier. Endvidere var fremlagt et notat fra samme medarbejder vedrørende tegningen i november 1995, hvoraf fremgik, at A var underrettet om 10-årsudbetaling uden garantiperiode og, at "midlerne forsvinder ved død", ligesom det fremgik, at "kunden har accepteret dette".

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle annullere livrenterne tegnet i 1995 og udbetale restbeløbet.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Når henses til det oplyste om den særlige spærring, der er indlagt i P's system, til de erklæringer, der af P's medarbejdere er afgivet på forsikringsbegæringerne af 7. juli og 20. november 1995, samt til det notat, der er udarbejdet af den ekspederende medarbejder i forbindelse med den sidstnævnte begæring, finder Ankenævnet det godtgjort, at de ekspederende medarbejdere har givet A fyldestgørende rådgivning om de retsvirkninger, der var forbundet med oprettelsen af livrenterne, herunder om, at der ikke ville komme noget beløb til udbetaling til A's arvinger, hvis A døde inden udbetalingsperiodernes udløb. Det kan herefter ikke i den foreliggende sag tillægges betydning, at oplysningerne ikke er givet skriftligt og med kundens skriftlige bekræftelse heraf, selv om det som anført af Forbrugerombudsmanden¹⁾ må anses for rigtigst at benytte denne fremgangsmåde i tilfælde som det foreliggende.

Ankenævnet finder det ikke sandsynliggjort, at A - som tidligere havde tegnet en livrente - ikke forstod de oplysninger, hun fik.

A var på tegningstidspunktet fyldt 80 år, og udbetalingsperioderne var på 10 år. Uanset disse omstændigheder finder Ankenævnet ikke grundlag for at tilsidesætte forsikringaftalerne som urimelige, jf. aftalelovens § 36."

¹⁾ Efter henvendelse fra K havde Forbrugerombudsmanden i skrivelse af 28. december 1998 til P bl.a. anført, at han fandt det ønskeligt, om P havde benyttet en bedre form for skriftlighed i rådgivningen.

o – o – o

Kendelse afsagt den 27. september 1999 i
Sag nr. 990037 (Gruppeforsikring, skift af forsikringsselskab, klausul om nedsat erstatning)

I 1990 ydede pengeinstituttet P klageren K et lån på 125.124 kr. Der blev samtidig etableret en gruppeforsikring med dødsfaldsdækning og invaliditetsdækning ved ulykke i forsikringsselskabet H.

I 1995/1996 blev forsikringsdækningen vedrørende ulykke overført til forsikringsselskabet Z og i 1997 til forsikringsselskabet A.

I juni 1997 kom K til skade ved et ulykkestilfælde. K kørte i uheldsøjeblikket på motorcykel.

Af betingelserne for gruppeulykkesforsikringen hos A fremgik, at såfremt forsikrede kom til skade som fører af motorcykel, blev erstatningen nedsat til halvdelen.

Under sagens forberedelse for Ankenævnet fremlagdes kopi af betingelserne for Z, mens det ikke var muligt at fremlægge betingelserne for H. Z's betingelser indeholdt en bestemmelse om pligt for den forsikrede til at foretage anmeldelse til Z, såfremt forsikrede var fører af motorcykel, men der forelå ikke nærmere om administrationen og konsekvenserne af denne bestemmelse.

Det fremgik yderligere, at der i januar 1997 var fremsendt en skrivelse til K vedrørende overgangen fra Z til A, hvori der blev orienteret om ændringen af forsikringsselskab, ligesom det var anført, at der "sker ingen ændring i betingelserne".

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle sikre, at han opnåede fuld udbetaling, når endelig afgørelse forelå om méngrad.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

" P har ikke fremlagt de forsikringsbetingelser, som gjaldt i tiden frem til 1995, da gruppeforsikringen var tegnet i H Forsikring, og det er således ikke godtgjort, at de oprinde-

lige forsikringsbetingelser indeholdt en bestemmelse som den omtvistede om, at der alene ydes halv erstatning i tilfælde, hvor den sikrede kommer til skade som fører af motorcykel. De forsikringsbetingelser, som gjaldt i 1995 og 1996, da gruppeforsikringen var tegnet hos Z Forsikring, og som i P's skrivelse af 25. november 1994 angives at have samme dækning som den tidligere forsikring, indeholder ikke en sådan bestemmelse. De indeholder ganske vist en bestemmelse om pligt for den sikrede til at foretage anmeldelse til forsikringsselskabet, såfremt han "er fører af motorcykel", men der foreligger ingen nærmere oplysninger om administrationen og konsekvenserne af denne bestemmelse. Det må lægges til grund, at K har modtaget skrivelsen af 31. januar 1997 om overflytningen til A Forsikring og de vedlagte forsikringsbetingelser. I skrivelsen anføres, at der ikke sker nogen ændring i forsikringsbetingelserne. Dette var efter det anførte ikke korrekt for så vidt angår den omtvistede bestemmelse om nedsat erstatning ved skade pådraget som fører af motorcykel.

Under de således foreliggende omstændigheder finder Ankenævnet det betænkeligt at fastslå, at K har accepteret denne bestemmelse, og nævnet finder, at dette må komme P til skade."

I kendelsens konklusion bestemtes, at P skulle anerkende at være forpligtet til at stille K, således at K, i det om K var berettiget hertil, opnåede fuld invaliditetserstatning i forbindelse med den indtrufne ulykke, således at der ikke skete nedsættelse som følge af, at K pådrog sig skaden som fører af en motorcykel.

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. maj 1999 i

Sag nr. 990046 (Millionærkonto til mindreårig oprettet af slægtning uden værgens kendskab)

I november 1992 blev der i pengeinstituttet P oprettet en millionærkonto med klageren K, der var født i 1989, som kontohaver. Kontoen blev oprettet af K's farfars søster. Kontoen blev forsynet med påtegning om, at indeståendet var bundet til K's konfirmation, og at udbetaling kun kunne ske til K's far.

Ultimo 1992 blev K's mor alene tillagt forældremyndigheden over K.

I juni 1998 blev der udtrukket en gevinst på 100.000 kr. på kontoen.

I oktober 1998 blev K's mor bekendt med kontoens eksistens og præmien.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle udbetale gevinsten, overføre kontoens restindestående til en tilsvarende konto i et af hende udpeget pengeinstitut, ligesom P skulle ophøre med at udlevere oplysninger vedrørende kontoen til

tredjemand samt anerkende, at K's mor alene kunne disponere over kontoens indestående ved K's konfirmation.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det lægges efter de foreliggende oplysninger til grund, at gavegiveren stillede det vilkår for gaven, at gavebeløbet skulle udbetales til barnets fader ved barnets konfirmation. Da den pågældende millionærkonto blev oprettet efter, at samlivet mellem forældrene var blevet ophævet, kan der ikke være tvivl om, at gavegiveren, der er faster til barnets fader, med det nævnte vilkår tilkendegav, at gavebeløbet ikke skulle bestyres af barnets moder, men af faderen. Som gavegiver kunne hun gyldigt stille dette vilkår for gaven, hvorfor barnets moder ikke har krav på, at nogen del af gavebeløbet udbetales til hende, - heller ikke i hendes egenskab af værge for barnet. Det anførte må også gælde en gevinst, der er udtrukket på kontoen."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 7. juli 1999 i

Sag nr. 990049 (Ophør af forsikringsdækning ved overførsel af kapitalpensionskonto til andet pengeinstitut)

Klageren K's ægtefælle M havde hos pengeinstituttet P 1 en kapitalpension. Til ordningen var knyttet en gruppelivsforsikring.

I december 1994 anmodede M gennem pengeinstituttet P 2 om overførsel af sit engagement med P 1, herunder kapitalpensionen. M led på dette tidspunkt af en uhelbredelig sygdom.

Ved skrivelser af 13. december 1994 og 1. marts 1995 orienterede P 1 M om, at en overførsel af kapitalpensionen ville medføre ophør af gruppelivsordningen.

I juni 1995 blev kapitalpensionen overført fra P 1 til P 2. Der blev ikke tegnet eller forsøgt tegnet nogen livsforsikring for M.

M døde i 1996.

K indbragte sagen for Ankenævnet den 29. januar 1999 med påstand om, at P 1 og P 2 skulle betale 313.000 kr. med tillæg af rente fra den 24. april 1996. De 313.000 kr. svarede til den forsikringssum, der ville være kommet til udbetaling, såfremt gruppelivsordningen havde været i kraft ved M's død.

P 1 og P 2 nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Inden overførselen af M's kapitalpension blev effektueret i juni 1995, orienterede P 1 ved skrivelser af 13. december 1994 og 1. marts 1995 M om, at en overførsel ville indebære, at den til kapitalpensionen knyttede gruppelivsforsikring ville ophøre. M rettede ikke i denne anledning henvendelse til P 1, og denne havde herefter grund til at regne med, at M, hvis han var interesseret heri, selv over for P 2 ville rejse spørgsmålet om tegning af en ny tilsvarende forsikring. Det bemærkes i denne forbindelse, at der ikke foreligger oplysninger om, at P 1 havde kendskab til M's sygdom. Det havde været ønskeligt, at P 1 i sine skrivelser til K havde præciseret, at tegning af en livsforsikring gennem det nye pengeinstitut ville forudsætte, at der kunne afgives nye tilfredsstillende helbredsoplysninger. Efter en samlet vurdering finder nævnet dog ikke tilstrækkeligt grundlag for at anse P 1 for erstatningsansvarlig.

Det er almindeligt forekommende, at der til en kapitalpensionskonto er knyttet en gruppelivsforsikring. Ankenævnet finder derfor, at det må påhvile et pengeinstitut, der af en kunde bliver anmodet om at overføre en kapitalpensionskonto fra et andet pengeinstitut, ved forespørgsel til dette eller til kunden at skaffe sig oplysning om, hvorvidt der til kontoen er knyttet en gruppelivsforsikring. I bekræftende fald må det endvidere påhvile det modtagende pengeinstitut at spørge kunden, om en tilsvarende forsikring ønskes tegnet gennem det modtagende pengeinstitut, og ved en bekræftende besvarelse at sikre, at overførselen af kapitalpensionskontoen ikke effektueres, før der er skaffet sikkerhed for, at tegning af en ny tilsvarende forsikring er mulig.

Ankenævnet finder således, at P 2 begik en ansvarspådragende fejl ved ikke at forholde sig på den anførte måde. Det må lægges til grund, at M, hvis P 2 havde ydet korrekt rådgivning, ikke ville have overført kapitalpensionskontoen og dermed ville have bevareret forsikringsdækningen. På baggrund af skrivelserne fra P 1 havde det været naturligt, at M selv havde rejst spørgsmålet over for P 2, men det må lægges til grund, at M fejlagtigt troede, at forsikringsdækningen ville blive fortsat som led i aftalen med P 2. Ankenævnet finder det under disse omstændigheder ikke godtgjort, at M har udvist en sådan egen skyld, at dette kan medføre bortfald eller nedsættelse af det ansvar, der påhviler P 2 som den professionelle part.

I overensstemmelse med det af P 2 anførte bør i K's erstatningskrav på 313.000 kr., som i øvrigt størrelsesmæssigt er ubestridt, foretages fradrag af ikke betalt præmie, ligesom kravet først kan kræves forrentet fra sagens indbringelse for Ankenævnet."

o – o – o

Kendelse afsagt den 21. oktober 1999 i

Sag nr. 990075 (Manglende udstedelse af kvittering i forbindelse med anvendelse af betalingskort ved køb af benzin på automatstation)

Klageren K anvendte den 15. januar 1999 sit dankort i forbindelse med påfyldning af benzin på en automattankstation. K anførte, at han ikke modtog kvittering i denne forbindelse.

K meddelte herefter pengeinstituttet P, hvor K var kunde, at han ikke kunne godkende betalingstransaktionen vedrørende benzinkøbet som følge af den manglende kvittering. P afviste at undlade at gennemføre betalingstransaktionen.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre debiteringen vedrørende benzinkøbet.

P nedlagde påstand om principalt afvisning, subsidiært frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"K gør gældende, at han har krav på, at P tilbagefører den debitering af hans konto hos P, der skyldes betalingstransaktionen vedrørende K's køb af benzin fra en automattankstation, idet det anføres, at betingelserne for at hæve betalingen for benzinen ikke var til stede i henhold til P's vilkår for anvendelse af dankort. Klagen angår således en formueretlig tvist mellem K og P. Herefter kan P's afvisningspåstand ikke tages til følge.

Ankenævnet finder, at det påhviler indehaveren af en benzinautomat at sikre sig, at automaten kan udskrive kvittering for benzinkøb ved brug af dankort. Derimod findes der ikke at kunne pålægges P som kortudsteder noget ansvar for, at benzinautomaten ikke var tilstrækkelig vedligeholdt. Den ulempe eller det eventuelle tab, der alene skyldes den omstændighed, at K ikke modtog kvittering efter det omhandlede benzinkøb, kan K herefter ikke kræve erstattet hos P. P's regler for dankort ses ikke at kunne føre til noget andet resultat. Det bemærkes herved, at betalingskortlovens § 15, stk. 1, hvorefter kortindehaveren ved enhver betalingstransaktion har krav på udlevering af kvittering, efter Ankenævnets opfattelse vedrører betalingsmodtagerens pligt til at udstede en kvittering, men ikke kan føre til, at der pålægges P som kortudsteder noget ansvar i anledning af, at betalingsmodtageren ikke har udstedt en kvittering. Herefter, og da K ikke har gjort gældende, at prisen for den købte benzin ikke svarer til det beløb, der er debiteret K's konto hos P, findes der ikke grundlag for at give K medhold i klagen."

o – o – o

Kendelse afsagt den 9. september 1999 i

Sag nr. 990102 (Optagelse af lån til bl.a. indfrielse af gæld omfattet af gældssaner-
ing)

I 1992 opnåede klageren gældssanering, i hvilken forbindelse pengeinstituttet P fik bortsaneret 11.761,19 kr. af et tilgodehavende hos K.

I april 1995 ydede P et lån til K på 63.000 kr., hvoraf 11.761,19 kr. skulle dække den bortsanerede gæld på 11.761,19 kr.

I forbindelse med K's køb af en ejerlejlighed i 1997 skulle der tinglyses en deklaration på ejerlejligheden. Deklarationen blev udarbejdet og fremsendt til tinglysning af K's advokat i ejendomshandlen. Ved skrivelse af 11. august 1997 til K opkrævede advokaten udgifter forbundet med oprettelse og tinglysning af deklarationen, herunder stempel 50 kr. og tinglysningsafgift 1.200 kr.

På advokatens anmodning fremsendte P i januar 1998 deklarationen samt 1.200 kr. til tinglysningskontoret; de 1.200 kr. blev hævet på K's konto hos P.

K rettede efterfølgende henvendelse til P om tilbagebetaling af beløbet på 11.761,19 kr. samt de 1.200 kr. hævet i januar 1998.

Ved skrivelse af 8. februar 1999 afviste P at refundere de 1.200 kr. For så vidt angik beløbet omfattet af gældssaneringen tilbød P pr. kulance at godtgøre beløbet på 11.761,19 kr., således at dette indgik på K's lån.

Ved skrivelse af 14. februar 1999 fastholdt K kravet om betaling af 1.200 kr. og anførte i øvrigt, at hun var indforstået med, at de 11.761,19 kr. blev afskrevet som ekstraordinært afdrag på lånet. P meddelte herefter K, at man havde besluttet at få prøvet spørgsmålet vedrørende det bortsanerede beløb, idet man var bekendt med, at K ville indbringe for sagen for Ankenævnet.

K nedlagde for Ankenævnet påstand om, at P skulle betale 1.200 kr. og 11.761,19 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

K overførte efterfølgende sit engagement til et andet pengeinstitut.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet finder anledning til at bemærke, at P handlede utilbørligt ved at betinge bevilling af et lån til K af, at K gik ind på at betale den ved K's gældssanering bortsanerede gæld.

Ankenævnet finder, at P var berettiget (og forpligtet) til at efterkomme advokatens anmodning om fremsendelse af beløbet på 1.200 kr., idet anmodningen må anses for afgivet på K's vegne i henhold til fuldmagt.

P's skrivelse af 8. februar 1999 må forstås således, at P ville stille K, som dennes billån i april 1995 ikke var blevet forhøjet med det bortsanerede lån. Tilbudet om kulancemæssigt at godskrive K's lån 11.761,19 kr. var efter sit indhold uden sammenhæng med K's krav om betaling af de 1.200 kr. Tilbudet blev accepteret af K ved skrivelse af 14. februar 1999. Ankenævnet finder derfor ikke, at P berettiget kunne fragå tilbudet ved skrivelsen af 15. februar 1999. Allerede som følge heraf tages klagen til følge på dette punkt som nedenfor bestemt."

o – o – o

Kendelse afsagt den 7. september 1999 i
Sag nr. 990143 (Opsigelse af lån anset for usaglig og urimelig)

Klagerne K var kunder hos pengeinstituttet P, hvor K havde to lån etableret i andet halvår 1998 på henholdsvis 300.000 kr. og ca. 162.000 kr. P havde sikkerhed i K's ejendom, bil og en livsforsikring.

I februar 1999 afslog P K's anmodning om en bankgaranti på 40.000 kr. i forbindelse med K's ønske om køb af en bodega. Ifølge P blev det meddelt K, at man ville se alvorligt på engagementet, såfremt K købte bodegaen.

Medio februar 1999 indgik der 60.000 kr. på K's lønkonto hos P; beløbet var provenuet af et lån ydet af et finansieringsselskab.

Den 25. februar 1999 opsagde P K's samlede engagement, idet P havde fået den opfattelse, at K havde købt bodegaen. K meddelte P, at K ikke havde købt bodegaen. Lånet i finansieringsselskabet var optaget til forbedringer af K's ejendom.

P fastholdt opsigelsen af engagementet med et varsel på tre måneder.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle frafalde opsigelsen af engagementet.

P påstod principalt sagen afvist med henvisning til, at den ikke angik en formueretlig tvist, da K ikke gjorde et erstatningskrav gældende. Subsidiært nedlagde P påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

" Ankenævnet er kompetent til at behandle spørgsmålet om, hvorvidt P's opsigelse af engagementet var berettiget. P's afvisningspåstand tages derfor ikke til følge.

Af P's almindelige bestemmelser for lånene fremgår, at aftaler omfattet af kreditaftaleloven kan opsiges af P med 3 måneders varsel. En opsigelse i henhold hertil må imidlertid efter Ankenævnets opfattelse forudsætte en rimelig og saglig begrundelse.

Det er erkendt af P, at opsigelsen skyldtes P's fejlagtige opfattelse af, at K havde købt en bodega. Ankenævnet finder herefter, at opsigelsen var usaglig og urimelig. P's efterfølgende begrundelse for at fastholde opsigelsen ændrer ikke herved, idet K's økonomiske dispositioner ikke findes at være af en sådan karakter, at P berettiget kunne lægge til grund, at K fremover ikke ville være i stand til at opfylde forpligtelserne over for P i henhold til låneaftalerne. Herefter finder Ankenævnet, at P ikke var berettiget til at opsiges K's engagement."

o – o – o

Kendelse afsagt den 27. september 1999 i

Sag nr. 990175 (Valideringsmæssigt overtræk ved indløsning af check)

Fredag den 5. marts 1999 henvendte klageren K sig til pengeinstituttet P med anmodning om udbetaling af en krydset check på 125.088 kr. Checken blev indsat på K's konto hos P, hvorefter der straks blev hævet 125.0000 kr. Som følge af, at hævingen rentemæssigt blev valideret samme dag, men indbetalingen først valideret mandag den 8. marts 1999 blev K's konto den 20. marts 1999 debiteret 197,74 kr. i overtræksrente.

Af P's rente- og transaktionsvilkår fremgik P's valideringsregler og det var anført, at en konto rentemæssigt set kunne have en negativ saldo, selv om den bogførte saldo hele tiden var positiv. Det blev nævnt, at dette kunne ske, hvis der samme dag blev indsat beløb ved checks og hævet beløb.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle refundere overtræksrenten.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Der er ikke grundlag for at tilsidesætte P's valideringsregler som urimelige, jf. Højesterets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1998 s. 204. Det kan heller ikke kritiseres, at P medarbejder henviste K til at indsætte checkbeløbet på sin konto. Under de foreliggende omstændigheder, hvor der var tale om et stort beløb, og hvor medarbejderen var be-

kendt med, at K ønskede at hæve beløbet samme dag, burde medarbejderen imidlertid have gjort K opmærksom på, at dette ville medføre debitering af et ikke ubetydeligt beløb i overtræksrente.”

I kendelsens konklusion blev P pålagt at indsætte 197,74 kr. på K's konto med valør den 20. marts 1999.

o – o – o

Kendelse afsagt den 27. september 1999 i

Sag nr. 990183 (Oplysning om kursen ved en valutaveksling anset for et bindende tilbud)

Klageren K rettede den 16. april 1999 telefonisk henvendelse til pengeinstituttet P med henblik på at veksle 68.000 SEK til DKK. En medarbejder i P's valutaafdeling oplyste, at omveksling kunne ske til kurs 84,89, hvorved K efter fradrag af gebyr ville få udbetalt 57.700 DKK.

K anførte, at hun forespurgte, om det var sikkert, at der kunne udbetales 57.700 DKK, hvilket medarbejderen bekræftede. Hun accepterede beløbet og oplyste, at hun ville henvende sig samme dag. Medarbejderen meddelte, at hun skulle henvende sig til kassen. Hun ønskede derpå at blive omstillet til kassen, der imidlertid var optaget. Ved et opkald kort tid efter forsøgte hun at advisere kassen om ekspeditionen, men nu ville P ikke vedstå omvekslingen til den aftalte kurs.

P anførte, at man ved en fejl oplyste K om P's salgskurs på SEK i stedet for købskursen. Da K kort tid efter ringede, korrigeredes oplysningen.

Den 21. april 1999 blev omvekslingen gennemført til kurs 80,44.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 3.026 kr. svarende til 4,45 kurspoint af 68.000.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet klagen til følge.

”Det må som ubestridt lægges til grund, at en medarbejder i P's valutaafdeling under en telefonsamtale med K den 16. april 1999 oplyste, at hun kunne få de 68.000 SEK omvekslet til kurs 84,89 under forudsætning af, at omvekslingen fandt sted samme dag. Da K senere samme dag ville træffe foranstaltninger til at gennemføre omvekslingen, fik hun at vide, at den oplyste kurs var forkert, idet medarbejderen i valutaafdelingen ved en fejl havde oplyst P's salgskurs i stedet for P's købskurs. Vi finder imidlertid, at kursoplysningen, der blev afgivet uden forbehold, under de foreliggende omstændigheder

må anses for et bindende tilbud, og det er ikke af P gjort gældende, at K burde have indset, at oplysningen var forkert. Vi stemmer derfor for, at K's påstand tages til følge, idet bemærkes, at P ikke har gjort indsigelse mod kravets størrelse, og at beløbet bør forrentes som nedenfor bestemt. [Rente efter renteloven fra sagens indbringelse for Ankenævnet.]”

2 medlemmer udtalte:

”Vi finder, at den kursoplysning, som medarbejderen i valutaafdelingen gav under telefonsamtalen med K, ikke kan anses for et bindende tilbud fra P's side. Vi stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge.”

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 1. december 1999 i

Sag nr. 990221 (Hævning foretaget i strid med rådighedsbegrænsning)

I 1992 blev der for klageren K's søn S oprettet en konto hos pengeinstituttet P. S var født i 1979. På kontoen blev indsat 51.320 kr., og til kontoen blev der tilknyttet en klausul, hvorefter der kun måtte hæves med underskrift fra ”både [S] og én af dennes forældre”.

Den 15. februar 1999, hvor kontoens saldo var 26.615 kr., hævdede S 25.000 kr.

K, der er S' far, indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre det hævdede beløb til kontoen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

”Det må lægges til grund, at indeståendet på kontoen var en gave til S fra K og dennes ægtefælle, og kontoen kunne således gyldigt klausuleres således, at indeståendet var bundet også efter, at S var blevet myndig.

Efter ordlyden i klausulen er der ikke grundlag for at fastslå, at denne var tidsbegrænset til S's fyldte 18. år, og Ankenævnet finder ikke, at det var kendeligt for K, at P forudsatte, at klausulen skulle bortfalde på dette tidspunkt.

Ankenævnet finder, at P ved at acceptere at notere rådighedsbegrænsningen forpligtede sig til at respektere dennes indhold. Heraf følger også, at rådighedsbegrænsningen alene kunne ophæves med samtykke fra K og ægtefællen, idet den ellers ville være il-

lusorisk. P bør derfor tilbageføre hævnningen den 15. februar 1999 på 25.000 kr., som er foretaget i strid med rådighedsbegrænsningen.

Ankenævnet har ikke herved taget stilling til, om P herefter har grundlag for at gøre et berigelseskrav gældende over for S."

o – o – o

Kendelse afsagt den 9. november 1999 i

Sag nr. 990251 (Hævekort, spørgsmål om hæftelse for mere end selvriskoen på 1.200 kr.)

Klageren K blev den 27. maj 1999 mellem kl. 14 og 15 under en rejse med S tog frastjålet en nøglepung. Pungen indeholdt bl.a. et dankort tilknyttet K's konto i pengeinstituttet P1 og et hævekort tilknyttet K's konto hos P2. Dankortet blev spærret ved K's henvendelse til P1 samme dag kl. 15.10. Hævekortet blev spærret ved K's henvendelse til PBS den følgende dag kl. 17.16.

Hævekortet blev misbrugt ved to hævnninger á 5.000 kr. den 27. maj 1999 kl. 14.44 og den følgende dag kl. 8.56. Ved begge misbrug anvendtes PIN-kode.

P2 meddelte K, at K hæftede for hævnningen den 28. maj 1999 på 5.000 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P2 skulle anerkende, at hun alene hæftede for 1.200 kr.

P2 nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 3, hæfter kortindehaveren med op til 8.000 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af et betalingskort - hvilket udtryk også omfatter et hævekort, jf. lovens § 2 - såfremt kortindehaveren "har undladt at underrette kortudsteder snarest muligt efter at have fået kendskab til, at kortet er bortkommet". Det må lægges til grund, at K først den 28. maj 1999 ca. kl. 16.30 kom i tanker om, at også hævekortet tilknyttet hendes konto hos P2 havde ligget i den nøglepung, hun var blevet frastjålet dagen forinden. Hun sørgede herefter for, at hævekortet snarest muligt blev spærret. Under disse omstændigheder finder Ankenævnet ikke grundlag for at pålægge K hæftelse efter lovens § 21, stk. 3, nr. 3.

Spørgsmålet om, hvorvidt K fuldt ud hæfter for hævnningen på 5.000 kr. den 28. maj 1999 om morgenen, må herefter bero på, hvorvidt K må anses at have udvist en groft uforsvarlig adfærd, jf. lovens § 21, stk. 3, nr. 2., ved ikke straks ved opdagelsen af tyve-

riet at have gjort sig klart, at ikke alene hendes dankort, som hun straks foranledigede spærret, men også det heromhandlede hævekort havde ligget i den stjålne nøglepung. Ankenævnet finder, at dette spørgsmål må besvares benægtende. Nævnet har herved lagt vægt på det af K anførte om, at hun i første omgang glemte hævekortet, fordi hun sjældent anvender det, og på, at hæftelsen efter § 21, stk. 3, nr. 2, efter lovens forarbejder tager sigte på tilfælde af sløseri præget af ligegyldighed. K's påstand tages herafter til følge. ”

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 16. december 1999 i

Sag nr. 990275 (Kapitalpensionskonto, overskridelse af 20%-reglen for placering af ordningens værdi i værdipapirer, udstedt af en enkelt emittent).

I maj 1999 fik klageren K udleveret boet efter sin afdøde ægtefælle A til uskiftet bo.

A havde hos pengeinstituttet P en kapitalpensionsordning med et tilhørende værdipapirdepot.

A havde i maj 1997 købt 1.000 stk. aktier i selskabet Neurosearch, hvorved A's pensionsordning bestod af aktier udstedt af én mitent.

P oplyste, at A var blevet gjort opmærksom på, at forholdet var i strid med gældende regler, hvortil A havde bemærket, at hverken P eller det offentlige skulle blande sig i hans investeringer. I juni og september 1997 afhændede A aktierne.

A købte i april 1998 700 stk. Neurosearch aktier til kurs 580 svarende til en kursværdi på 406.000 kr.; ordningens værdi var da ca. 617.000 kr.

A beholdt aktierne, og ved A's død var kursen på aktierne 181.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 204.960 kr. K solgte under sagens behandling aktierne til kurs 160.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

”Formålet med bestemmelsen i bank- og sparekasselovens dagældende § 42 b, der nu er ophævet og afløst af § 10, stk. 5, i Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 657 af 4. september 1998, er at beskytte pensionsopsparereren mod at miste hele sin pensionsordning i tilfælde af en enkelt værdipapirudsteders konkurs. Det er således tilsigtet at for-

hindre pensionsopsparerer i at foretage risikofylde/spekulative dispositioner ved "at sætte alt på et bræt".

Det pengeinstitut, hvor pensionsopsparerer har etableret sin pensionsordning, har således en strafsanktioneret pligt til at påse, at en fondsordre afgivet af en pensionsopsparer om køb af aktier ikke medfører, at den pågældende ordning vil komme i strid med det i bestemmelsen anførte loft på 20%.

Det må konstateres, at P ved sin administration af det omhandlede depot ikke har opfyldt sine pligter i henhold til bestemmelsen.

At bestemmelsen er strafsanktioneret, kan ikke som anført af K bevirke, at enhver tilsidesættelse udløser erstatningspligt for det kontoførende pengeinstitut, idet spørgsmålet herom afhænger af, om de øvrige erstatningsbetingelser er opfyldt. Ved afgørelsen heraf indgår tillige en bedømmelse af den adfærd, som pensionsopsparerer (skadelidte) har udvist.

A havde ikke indgået nogen aftale med P om, at P skulle foretage investering på hans vegne, men gav selv konkret anvisning på hver enkelt transaktion.

Under disse omstændigheder kan hverken P's efterkommelse af anvisning om køb af de nævnte Neurosearch-aktier eller det forhold, at P – hvad man havde været berettiget til – undlod at tvangsrealisere den del af aktieposten, som pr. anskaffelsestidspunktet oversteg 20% af depotets værdi, begrunde et erstatningsansvar for P i anledning af, at kursen på Neurosearch-aktien faldt efter købet."

o – o – o

Kendelse afsagt den 9. november 1999 i

Sag nr. 990305 (Trassatbank var ikke forpligtet til at udbetale en ikke krydset check til checkindehaver, der var kunde i et andet pengeinstitut.)

Den 24. juni 1999 anmodede klageren K pengeinstituttet P's afdeling V om udbetaling af en ikke krydset check på 10.000 kr. udstedt af en kunde hos V. Checken var udstedt til K's virksomhed, som ejes af K alene.

V afslog at udbetale checken og henviste K til at indløse checken i K's eget pengeinstitut.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilpligtes at anerkende, at det var uberettiget at afvise at udbetale checken.

P nedlagde påstand om principalt afvisning med henvisning til, at klageren var erhvervsdrivende, subsidiært frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet finder ikke grundlag for at tage P's afvisningspåstand til følge. Nævnet har herved lagt vægt på, at K må anses for en mindre erhvervsdrivende, og at klagen efter sin art ikke adskiller sig fra, hvad der kunne forekomme i private forhold."

P havde efter almindelige checkretlige regler ikke over for K nogen pligt til at indløse checken, selv om der var dækning på checkudstederens konto, og Ankenævnet finder ikke grundlag for at kritisere, at P i overensstemmelse med sin sædvanlige praksis henviste K til at indløse checken i sit eget pengeinstitut, således at der herigennem blev opnået større sikkerhed for, at checken blev indløst af den retmæssige indehaver."

o – o – o

Kendelse afsagt den 30. december 1999 i

Sag nr. 990314 (Kreditaftaleloven, gebyr for aflysning af ejendomsforbehold i bil skulle medtages ved beregningen af de samlede kreditomkostninger.)

Klageren K købte i juli 1996 en bil på købekontrakt med ejendomsforbehold. Kontrakten blev overdraget til finansieringsselskabet F, der er ejet af et pengeinstitut.

Ved beregningen af kreditomkostningerne angivet som ét beløb var ikke medtaget et gebyr for aflysning af ejendomsforbeholdet. Det fremgik dog af kontrakten, at F beregnede sig et gebyr for aflysning af ejendomsforbeholdet.

Det fremgik yderligere af købekontrakten, at F beregnede sig et gebyr på 5 kr. for indbetaling af ydelser via betalingsservice.

I juli 1997 betalte K sidste ydelse. Betaling skete via betalingsservice. F beregnede sig et gebyr på 200 kr. for aflysning af ejendomsforbeholdet, ligesom der blev opkrævet 5 kr. for indbetaling via betalingsservice.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at F skulle tilbagebetale 205 kr.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"Af kreditaftalelovens § 9, nr. 3, fremgår, at der ved indgåelse af en kreditaftale med fast lånebeløb skal gives forbrugeren oplysning om kreditomkostningerne angivet som et

beløb opgjort i overensstemmelse med § 13. Efter § 13, stk. 1, omfatter kreditomkostningerne "alle omkostninger, herunder stiftelsesomkostninger, renter, løbende provisioner og alle andre omkostninger, som forbrugeren skal betale for kreditten". Efter § 13, stk. 2, ses der dog bort fra en række nærmere angivne omkostninger. Et gebyr for aflysning af ejendomsforbehold er ikke omfattet af opregningen i stk. 2, og Ankenævnet finder, at et sådant gebyr skal medtages ved opgørelsen af kreditomkostningerne, jf. stk. 1.

Kreditomkostningerne var herefter ikke angivet i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 9, nr. 3, jf. § 13, idet gebyret for aflysning af ejendomsforbeholdet ikke var medtaget. Det følger herefter af kreditaftalelovens § 23, stk. 2, at F ikke var berettiget til at kræve aflysningsgebyret. F bør derfor godtgøre K dette beløb, idet Ankenævnet ikke finder tilstrækkeligt grundlag for at bringe bestemmelsen i § 23, stk. 3, i anvendelse.

For så vidt angår gebyret på 5 kr. for indbetaling via PBS fremgår det af kreditaftalelovens § 13, stk. 2, at der ved opgørelsen af kreditomkostningerne ses bort fra bl.a. "omkostninger ved overførsel af penge". Det var således berettiget, at F ikke medtog dette gebyr ved beregningen af kreditomkostningerne."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 30. december 1999 i

Sag nr. 990349 (Ankenævnets praksis for størrelsen af rykkergebyr ikke tillagt tilbagevirkende kraft.)

Efter at Ankenævnet ved to kendelser af 29. juni 1999 i sagerne 980370 og 980453 havde bestemt, at et rykkergebyr ved overtræk af en indlånskonto samt ved restance på et lån ikke kan overstige 100 kr., samt at der skal forløbe mindst 14 dage mellem afgivelse af 1. og 2. rykkerskrivelse, rettede klageren K henvendelse til pengeinstituttet P vedrørende en række rykkergebyrer, som P i en årrække havde hævet på K's konto i forbindelse med overtræk.

K fremsatte over for P krav om tilbageførsel af gebyrer for 5.650 kr. med tillæg af renter på 982 kr. eller i alt 6.632 kr.

P afviste K's krav bl.a. med henvisning til, at P havde givet meddelelse om, at P ikke ønskede at være bundet af Ankenævnets kendelse.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 6.632 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Indtil afgørelserne af 29. juni 1999 i sagerne 980370 og 980453 havde Ankenævnet ikke grebet ind over for størrelsen af rykkergebyrer, og rykkergebyrer på 200 kr. var accepteret i nævnets praksis. På tilsvarende måde havde Ankenævnet indtil den første af de nævnte afgørelser heller ikke fastsat nogen undergrænse for det tidsrum, der skal forløbe fra afsendelsen af én gebyrbelagt rykkerskrivelse indtil afsendelsen af den følgende gebyrbelagte rykkerskrivelse. Ved de nævnte afgørelser fandt Ankenævnets flertal, at et rykkergebyr ikke bør overstige 100 kr., ligesom nævnet fandt, at der inden for en sammenhængende restanceperiode mindst bør forløbe 14 dage mellem to gebyrbelagte rykkerskrivelser.

Ankenævnet finder, at der er tale om nye regler af en sådan karakter, at de ikke bør tillægges tilbagevirkende kraft i andre sager. Da klagen vedrører gebyrer opkrævet af P før den 29. juni 1999, og da klagen først er indgivet efter denne dato, tages klagen over P's rykkergebyrer herefter ikke til følge. Medlemmerne [et mindretal] bemærker i denne forbindelse, at et rykkergebyr på 200 kr. efter deres opfattelse ikke overstiger det rimelige, jf. mindretallets udtalelser i de nævnte sager."

o – o – o

Kendelse afsagt den 16. december 1999 i

Sag nr. 990352 (Værdipapirer, spørgsmål om, hvorvidt ordre om salg af aktier var afgivet).

Ved en skrivelse dateret 18. april 1999 til pengeinstituttet P anmodede klageren K om salg af 367 stk. Jyske Invest korte obligationer, der beroede i depot hos P; samtidig anmodede K om opsigelse af en jubilæumskonto.

P oplyste, at skrivelsen blev modtaget den 11. maj 1999.

Den 9. juni 1999 rettede P telefonisk henvendelse til K. Ifølge P afgav K under samtalen ordre om salg af 40 stk. Jyske Bank aktier, som ligeledes beroede i depotet. K bestred at have afgivet denne salgsordre.

Den 9. juni 1999 blev K's Jyske Invest korte obligationer og Jyske Bank aktier solgt.

Ved skrivelse af 20. juni 1999 gjorde K indsigelse mod salget af aktierne.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre salget af aktierne.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"K gav den 18. april 1999 P en skriftlig instruks om at sælge hendes Jyske Invest korte obligationer og om opsigelse af hendes jubilæumskonto. P udførte K's instruks den 9. juni 1999. Der foreligger ikke skriftligt materiale vedrørende salg af K's Jyske Bank-aktier for tiden forud for salget, og det findes ikke ved det, som P har anført, godtgjort, at det under telefonsamtalen mellem K og P den 9. juni 1999 blev aftalt, at K's Jyske Bank aktier skulle sælges. P er derfor forpligtet til at tilbageføre salget af aktierne. Ankenævnet har herved tillige lagt vægt på, at K umiddelbart efter, at hun blev bekendt med salget, gjorde indsigelse herimod over for P.

0 – 0 – 0

VEDTÆGTER
FOR
PENGEINSTITUTANKENÆVNET

§ 1

Pengeinstitutankenævnet er oprettet af Den Danske Bankforening, Danmarks Sparekasseforening, Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet.

§ 2

Stk. 1. Ankenævnet behandler klager over danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber. Klager over grønlandske og færøske pengeinstitutter er ikke omfattet af Ankenævnets kompetence. Ankenævnet behandler endvidere klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter, herunder grønlandske og færøske. (De nævnte institutter og selskaber er i det følgende dækket af ordet "pengeinstitutter").

Stk. 2. Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold. Klager fra erhvervsdrivende kan behandles, såfremt klagen ikke adskiller sig væsentligt fra en klage vedrørende et privat kundeforhold.

Stk. 3. Klager fra erhvervsdrivende falder i øvrigt udenfor Ankenævnets kompetence.

§ 3

Stk. 1. En klage kan angå samtlige omstændigheder i retsforholdet mellem parterne, herunder også omstændigheder, der er opstået inden et egentligt kundeforhold etableres.

Stk. 2. Det er en betingelse for behandling af en klage, at klageren forgæves ved henvendelse har søgt at opnå en tilfredsstillende ordning med pengeinstituttet. Ankenævnet kan indlede behandling af en klagesag, såfremt pengeinstituttet har afvist klagen, eller der ikke forinden 5 uger fra modtagelsen af en klage er opnået forlig med klageren.

§ 4

Stk. 1. Uden for Ankenævnets kompetence falder sager, hvis behandling i henhold til lovgivningen er henlagt til offentlige myndigheder eller andre anke- eller klagenævn.

Stk. 2. Afviser Ankenævnet i medfør af stk. 1 at behandle en klage, skal det oplyse klageren om den relevante myndighed eller det relevante anke- eller klagenævn.

§ 5

Stk. 1. Ankenævnet kan ikke behandle sager, som er afgjort ved endelig dom, gyldig bindende voldgift eller retsforlig eller sager, der kan forventes afgjort i forbindelse med en straffesag. En voldgiftskendelse er kun bindende, såfremt klageren forinden voldgiftssagen er blevet orienteret om muligheden for ankenævnsbehandling.

Stk. 2. Så længe en sag verserer for Ankenævnet, kan klagesagens parter ikke anlægge sag ved domstolene eller voldgiftsret om de af klagen omfattede spørgsmål.

§ 6

Er det utvivlsomt, at sagen ikke kan behandles af Ankenævnet i henhold til §§ 2-5, giver sekretariatet klageren meddelelse herom og begrundet overfor klageren denne afgørelse. Klageren gøres samtidig opmærksom på, at afgørelsen vil kunne indbringes for Ankenævnet, hvilket sker ved sekretariatets foranstaltning, såfremt klageren fremsætter ønske herom.

§ 7

Stk. 1. Ankenævnet kan afvise sager, som på grund af deres principielle juridiske karakter, usikkerheden om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet.

Stk. 2. En afvisning i henhold til stk. 1 skal ledsages af oplysning om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

§ 8

Stk. 1. Klager indgives skriftligt til Ankenævnets sekretariat. Ankenævnet kan foreskrive, at der benyttes en særlig blanket. Sekretariatet har i øvrigt til opgave at besvare skriftlige, telefoniske eller personlige henvendelser til Ankenævnet samt at forberede klagesagerne til Ankenævnet. Sekretariatet drager omsorg for sagens oplysning. Klageren skal i forbindelse med klagens indgivelse til Ankenævnet give samtykke til, at pengeinstituttet uanset tavshedspligt kan afgive oplysninger til Ankenævnet til brug for sagens behandling.

Stk. 2. Efter modtagelsen af klagen sender sekretariatet med anmodning om en udtalelse det pågældende pengeinstituts direktion en genpart af det modtagne materiale med undtagelse af det, som utvivlsomt er direktionen bekendt. Sekretariatet drager i øvrigt omsorg for, at hver af parterne får kendskab til oplysninger fra modparten, som må anses at have betydning for sagens afgørelse, og til sagkyndige erklæringer eller udtalelser indhentet til brug for ankenævnsbehandlingen.

Stk. 3. Hvis pengeinstituttet ikke inden 5 uger efter modtagelsen har fremsendt en udtalelse til Ankenævnet, kan sagen behandles på grundlag af klagerens materiale, medmindre sekretariatet på pengeinstituttets anmodning har forlænget fristen.

Stk. 4. Klageren kan til enhver tid tilbagekalde sin klage. Ankenævnsbehandlingen bortfalder ligeledes, hvis pengeinstituttet under sagens behandling opfylder klagerens krav, eller der indgås forlig mellem parterne.

§ 9

Stk. 1. Ankenævnet kan i særlige tilfælde efter en parts anmodning eller af egen drift indkalde parterne til mundtlig forhandling. Såfremt klageren uden oplyst lovligt forfald udebliver fra en sådan forhandling eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan Ankenævnet afvise klagen eller behandle den på det foreliggende grundlag. Hvis pengeinstituttet udebliver eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan sagen ligeledes behandles på det foreliggende grundlag.

Stk. 2. Ankenævnet kan på begæring af en part eller af egen drift indhente sagkyndige erklæringer eller udtalelser.

§ 10

Stk. 1. Ankenævnets kendelser skal sendes til sagens parter inden 10 dage efter afsigelsen. Der gives normalt en frist på 4 uger til opfyldelse af kendelsen. Klageren orienteres samtidig om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser sendes endvidere til Finanstilsynet og i anonymiseret form, jf. stk. 4, til Forbrugerklagenævnet.

Stk. 3. Ankenævnet udarbejder en årsberetning, der tilsendes Finanstilsynet og Forbrugerklagenævnet. Ankenævnets offentliggørelse af kendelser sker uden angivelse af parternes identitet, og Ankenævnet kan i øvrigt fastsætte nærmere regler for offentliggørelsen.

Stk. 4. Enhver kan ved henvendelse til Ankenævnets sekretariat forlange at blive gjort bekendt med Ankenævnets kendelser, dog med undtagelse af klagerens og eventuelle tredjemænds identitet. Ankenævnet kan i forbindelse med en sags afgørelse bestemme, at også pengeinstituttets identitet skal tilbageholdes, såfremt særlige forhold taler derfor.

Stk. 5. Ankenævnets medlemmer, Forbrugerklagenævnet og sekretariatets medarbejdere har med undtagelse af oplysninger, der er offentligt tilgængelige, tavshedspligt om, hvad der fremkommer under ankenævnsbehandlingen.

§ 11

Stk. 1. Når Ankenævnet har truffet afgørelse i en klagesag, kan sagen af enhver af parterne - af pengeinstituttet dog med den i stk. 2 angivne begrænsning - indbringes for domstolene.

Stk. 2. Et pengeinstitut kan tilslutte sig Ankenævnet med den virkning, at det er bundet af Ankenævnets kendelser, medmindre det inden 4 uger efter Ankenævnets afsendelse af den enkelte kendelse skriftligt meddeler Ankenævnet, at det ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

Stk. 3. Et pengeinstitut, der har tilsluttet sig Ankenævnet i henhold til stk. 2, kan ved skriftlig opsigelse til Ankenævnets sekretariat udtræde heraf med et varsel på 6 måneder til et kalenderårs udløb.

§ 12

Stk. 1. Finansrådet og Forbrugerrådet udpeger et af organisationerne nærmere fastsat antal ankenævnsmedlemmer. Organisationerne udpeger herudover formanden og op til to næstformænd, der alle skal opfylde betingelserne for udnævnelse til landsdommer.

Stk. 2. Hvad der i disse vedtægter bestemmes om formanden og dennes kompetence finder tilsvarende anvendelse på næstformanden for så vidt angår de sager, i hvis behandling denne skal deltage, deltager eller har deltaget.

Stk. 3. Ankenævnets medlemmer udpeges for en 3-årig periode. Medlemmerne fratræder deres hverv med udgangen af det år, hvori de fylder 70 år.

Stk. 4. Organisationerne fastsætter Ankenævnets forretningsorden. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Til Ankenævnet tilknyttes et sekretariat. Organisationerne ansætter sekretariatschefen.

§ 13

Stk. 1. Ved Ankenævnets behandling af den enkelte klagesag deltager formanden eller en næstformand og fire af de i § 12, stk. 1, nævnte medlemmer, således at forbrugerinteresser og pengeinstitutinteresser er ligeligt repræsenteret. Ankenævnet er beslutningsdygtigt, når der er mødt mindst én forbrugerrepræsentant og mindst én pengeinstitutrepræsentant, uden at der herved ændres på antallet af stemmer, dvs. to forbrugerstemmer og to pengeinstitutstemmer.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser skal være skriftlige. Kendelserne skal være ledsaget af en begrundelse og skal underskrives af formanden. Hvis en afgørelse beror på en flertalsbeslutning, skal dette på mindretallets begæring anføres i afgørelsen, og mindretallet kan i kendelsen begrunde sin stilling.

Stk. 3. En repræsentant fra Forbrugerklagenævnet skal til enhver tid have adgang til uden stemmeret at deltage i møderne.

§ 14

Stk. 1. Ingen må deltage i behandlingen af en sag, når

1. den pågældende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
2. den pågældendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse, eller
3. der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om den pågældendes fuldstændige upartiskhed.

Stk. 2. Den, for hvis vedkommende noget af de i stk. 1 nævnte forhold foreligger, skal omgående underrette Ankenævnets formand herom.

Stk. 3. Ankenævnets formand træffer beslutning om, hvorvidt en person som følge af bestemmelsen i stk. 1 ikke kan deltage i behandlingen af en sag.

§ 15

Formanden for Ankenævnet kan beslutte, at en sag, hvori Ankenævnet har truffet afgørelse, skal genoptages, hvis særlige grunde taler herfor, herunder navnlig i tilfælde af

1. lovligt forfald hos en part, som ikke har ytret sig i sagen, eller
2. nye oplysninger, som - hvis de havde foreligget under ankenævnsbehandlingen - må antages at ville have medført et andet udfald af sagen.

§ 16

Stk. 1. Ingen af parterne betaler omkostninger i forbindelse med klagesagens behandling til den anden part. Samtlige omkostninger ved ankenævnsbehandlingen, herunder udgifter til de af Ankenævnet i medfør af § 9, stk. 2, indhentede erklæringer eller udtalelser, afholdes af Ankenævnet. Klageren skal dog altid betale et gebyr på 100 kr., som tilbagebetales, hvis klagen afvises af Ankenævnet, tilbagekaldes eller bortfalder, jf. § 8, stk. 4, eller hvis klageren får helt eller delvis medhold.

Stk. 2. Ankenævnet kan ved mundtlig forhandling efter § 9, stk. 1, godtgøre klagerens rejseudgifter m.v., når særlige grunde taler derfor.

§ 17

Finansrådet fastsætter regler for Ankenævnets finansiering, budget, revision og regnskab m.v.

§ 18

Ændring af vedtægter med tilhørende protokollat sker ved aftale mellem Finansrådet og Forbrugerrådet og skal godkendes af Forbrugerklagenævnet.

§ 19

Disse vedtægter med tilhørende protokollat, der er godkendt af Forbrugerklagenævnet, træder i kraft den 1. januar 1989.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Foranstående vedtægter indeholder ændringer pr. 1. januar 1995.